
PŘÍLOHA II

PŘÍSPĚVEK JUNCKEROVY KOMISE K CÍLŮM
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Příspěvek Junckerovy Komise k cílům udržitelného rozvoje

EU je jedním z nejlepších míst pro život na světě a členské státy EU již hrají vůdčí roli při provádění cílů udržitelného rozvoje. Žádná země na světě však všech dohodnutých cílů dosud nedosáhla a z bližšího posouzení plnění cílů udržitelného rozvoje ze strany EU vyplývá, že rovněž v EU je třeba pokračovat v úsilí na všech úrovních.

17 cílů udržitelného rozvoje obsažených v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030 je úzce provázáno a jsou koncipovány jako neoddělitelné, a proto má jejich začlenění do opatření všech subjektů zásadní význam pro jejich úspěšné plnění v praxi. Je důležité vytvářet lepší součinnost a soudržnost mezi politikami a vytvořit podpůrné regulační, finanční a behaviorální prostředí pro jejich realizaci v praxi.

Prioritou musí být zaměření našich vzorců výroby, distribuce a spotřeby udržitelnějším směrem, řešení změny klimatu a posílení našich opatření na ochranu našich oceánů, ekosystémů a biologické rozmanitosti, jelikož přírodní systémy planety, které podporují život na Zemi, jsou tlačeny na hranice svých možností. Boj proti chudobě, sociálnímu vyloučení, nerovnostem a genderovým rozdílům posílil, aby byla zaručena prosperita a dobré životní podmínky pro všechny, zajištěna sociální a politická stabilita a aby byla zachována podpora evropskému projektu. Je třeba dále podporovat a rozvíjet právní stát, demokracii a základní práva, jakož i silný mnohostranný systém založený na pravidlech a obchod.

Tento dokument poskytuje přehled plnění cílů udržitelného rozvoje ze strany EU. U každého cíle je uveden přehled stávající situace v EU, trendy vývoje a srovnání situace v EU v globálním měřítku. K dispozici je přehled očekávaného pokroku EU do roku 2030 a hybné síly i překážky přechodu směrem k udržitelné Evropě. Udržitelný rozvoj musí být společným úsilím

všech členů společnosti. V tomto smyslu je rovněž uvedeno několik příkladů z reálného života, které mají ukázat příklady osvědčených postupů různých aktérů na různých úrovních.

V celosvětovém srovnání patří sedm členských států EU-27 v oblasti cílů udržitelného rozvoje mezi 10 nejlepších a všechny členské státy EU-27 se nacházejí mezi 50 nejlepšími ze 159 posuzovaných zemí(1). V posledních pěti letech dosáhla EU jako celek pokroku téměř ve všech cílech udržitelného rozvoje. K největšímu pokroku došlo u cíle udržitelného rozvoje č. 3 – Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku, jakož i u cíle udržitelného rozvoje č. 4 – Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny, přičemž oba cíle patří rovněž mezi tři cíle udržitelného rozvoje, u nichž členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí dosahují nejlepšího umístění. V průměru dosahují členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí nejlepšího výsledku u cíle udržitelného rozvoje č. 1 – Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě. EU se však odklonila od cíle udržitelného rozvoje č. 10 – Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi, neboť mezi členskými státy existují značné rozdíly. Je důležité upozornit, že dosahování pokroku nemusí nutně znamenat, že stávající stav příslušného cíle je pro EU uspokojivý. Značného pokroku bylo například dosaženo u cíle udržitelného rozvoje č. 12 – Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu, avšak jedná se rovněž o cíl udržitelného rozvoje, kde v celosvětovém pořadí dosahují členské státy EU-27 druhého nejnižšího průměrného výsledku, a je tedy před nimi ještě nemálo práce. V průměru dosahují členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí nejnižšího výsledku u cíle udržitelného rozvoje č. 14 – Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje.

(1) V tomto odstavci vychází celosvětové pořadí ze studie „The 2018 SDG Index and Dashboards Report“ (Zpráva týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018), kterou vypracovaly organizace Sustainable Development Solutions Network (SDSN) a Bertelsmann Stiftung, zatímco trendy v EU jsou založeny na zprávě Eurostatu z roku 2018 „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2018 Edition“ (Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).

Přehled pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU⁽²⁾

(2) Eurostat (2018), „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2018 Edition ((Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).“

Vymýt chudobu ve všech jejích formách všude na světě

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Ačkoliv EU ve většině oblastí zaměstnanosti a sociálních oblastech udává tempo, naše společnost stále čelí výzvám, které je třeba řešit. Chudoba brání lidem v příležitostech uplatnit svůj potenciál, v jejich aktivním zapojení do společnosti a jejich právech na přístup ke kvalitním službám. Chudoba je jev, který má mnoho rozměrů: znamená více než jen chybějící přiměřený příjem a zahrnuje i jiné aspekty, od materiální deprivace po diskriminaci a nedostatek účasti v rozhodování. Chudoba může mít trvalý charakter a přetrvávat po několik generací. EU učinila v oblasti boje proti chudobě opatření v mnoha oblastech, a to jak na vnitřní, tak na vnější úrovni, která zahrnují právní zásady, vyčleněné finanční prostředky, koordinaci politik, podporu sociální odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání a sociálního dialogu při respektování svých kompetencí a zásad subsidiarity a proporcionality. V roce 2017 v EU poprvé od počátku světové krize klesl počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením pod referenční hodnotu roku 2008: v porovnání s rokem 2008 je o 3,1 milionu lidí méně ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením nebo o 10,8 milionu lidí méně ve srovnání s maximální úrovní v roce 2012. Avšak cíl EU vymanit do roku 2020 nejméně 20 milionů osob z chudoby či sociálního vyloučení oproti roku 2008 zůstává i nadále podstatnou výzvou. Osoby v obtížné situaci, například děti, mladí lidé, osoby se zdravotním postižením, lidé s nízkou úrovní vzdělání, nezaměstnaní, lidé narození mimo EU, lidé z marginalizovaných komunit a lidé žijící v domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce nebo pracující v nejistých formách zaměstnání, jsou chudobou nebo sociálním vyloučením ohroženi nejvíce. Pokud jde o vnější úroveň, EU zaujímá vedoucí postavení v přispívání k vymýcení chudoby prostřednictvím soudržného souboru politik, včetně rozvojové spolupráce, různých nástrojů obchodní politiky a evropské politiky sousedství a rozšíření. Evropský konsensus o rozvoji – rámec pro rozvojovou spolupráci EU a jejích členských států – činí ústředním prvkem vymýcení chudoby, řešení různých druhů diskriminace a nerovnosti, jakož i úsilí o to, aby nikdo nebyl opomíjen. Snižování chudoby v rozvojových zemích podporují dohody o volném obchodu EU, jednostranné obchodní preference, jakož i aktualizovaná strategie EU pro pomoc v oblasti obchodu z roku 2017.

HLAVNÍ TENDENCE

- Z nejnovějších údajů vyplývá, že v roce 2017 bylo 112,9 milionu lidí neboli 22,5 % obyvatel EU **ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením**, což znamená, že se jich týkala alespoň jedna z těchto situací: ohrožení příjmovou chudobou, silná materiální deprivace nebo velmi nízká intenzita práce. Jedná se o klesající trend, který započal v roce 2012, kdy počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením dosáhl své vrcholné hodnoty 123,8 milionu. Více jsou chudobou po celé EU ohroženy ženy, zejména z důvodu genderové nerovnosti na trhu práce, s níž se setkávají v průběhu celého života. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí (0–17 let) sice klesá, ale ve většině členských států zůstává značně nad úrovní pro celkovou populaci. V rámci EU přetrvávají mezi jednotlivými zeměmi významné rozdíly.
- Podíl **osob ohrožených příjmovou chudobou** několik let po krizi rostl, ale v období 2015–2016 se stabilizoval (na úrovni přibližně 17,3 %) a v roce 2017 klesl na 16,9 % populace EU, a to díky probíhajícímu oživení a zlepšujícím se podmínkám na trhu práce. Pokud jde o pracující chudé, příjmovou chudobou bylo v roce 2017 rovněž ohroženo 9,6 % zaměstnaných osob. Tato hodnota se v posledních čtyřech letech stabilizovala, ačkoliv na vyšší úrovni než v roce 2008 (8,6 %).

- **Podíl osob, které trpí silnou materiální deprivací** od roku 2012, kdy dosáhl své vrcholné úrovně 9,9 %, nepřetržitě klesá a v roce 2017 činil 6,9 % populace EU a nachází se pod úrovní z roku 2008 (8,5 %), což znamená, že přibližně 1 ze 14 osob je omezena nedostatkem zdrojů, např. není schopna platit své účty, přiměřeně vytápět svou domácnost nebo jet na týdenní dovolenou mimo domov.
- Lidé ohroženi chudobou jsou více vystaveni **nedostatkům v oblasti bydlení**, např. zatékání, vlhké zdi nebo chybějící základní hygienická zařízení. Jedná se o klesající trend, který v roce 2017 zasahoval 13,1 % populace EU.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahují všechny členské státy EU u cíle udržitelného rozvoje č. 1 výsledku 95 ze 100, čímž se stává cílem, u něhož členské státy EU dosahují v průměru nejlepšího výsledku.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

I když podstatné výzvy budou do roku 2030 přetrvávat, očekává se, že EU dosáhne dalšího výrazného pokroku v oblasti vymýcení chudoby a sociálního vyloučení. Růst zaměstnanosti bude hrát důležitou úlohu, avšak sám o sobě nebude stačit k vymanění lidí z chudoby. Přístup k přiměřené sociální ochraně, kvalitní zdravotní péči, kvalitnímu vzdělání, bydlení a kvalitním sociálním službám pro všechny bude muset být přizpůsoben budoucím demografickým změnám, novým technologiím, vyvíjejícím se formám práce a výzvám v oblasti migrace a změny klimatu. Od celé řady zúčastněných stran na všech úrovních, včetně místní, vnitrostátní a evropské úrovně, bude očekáván trvalý pokrok. Vnější politiky EU budou nadále přispívat k vymýcení chudoby ve třetích zemích.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Politické páky spojené se zaměstnaností a sociálním zabezpečením (zejména systémy sociální ochrany a sociálního začlenění, politiky na trhu práce, rovnost žen a mužů, dosažené vzdělání, úrovně kvalifikací, celoživotní učení a zdravotnictví a dlouhodobé péče), rovný přístup k novým technologiím, sociální inovace, udržitelné financování, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné podnikání, zdanění.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, stárnutí společnosti, měnící se složení domácností (např. jednočlenné domácnosti), změna klimatu, negativní reakce na politiky a hnutí v oblasti rovnosti žen a mužů, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, segmentace trhu práce a nejistota pracovních míst, digitální propast.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Na úrovni EU

Evropský pilíř sociálních práv představuje hlavní řídicí rámec pro boj proti chudobě na úrovni EU. Většina z jeho 20 zásad se zabývá přímo cíli udržitelného rozvoje týkajícími se chudoby, jako je např. snižování chudoby ve všech jejích rozměrech, provádění systémů ochrany odpovídajících vnitrostátní situaci, vytváření pevných rámců politik na podporu investic za účelem vymýcení chudoby. Přehled sociálních ukazatelů pomáhá sledovat výsledky a určovat trendy v jednotlivých členských státech v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, snižovat riziko chudoby nebo sociálního vyloučení.

Na úrovni členských států

Portugalsko přijalo několik opatření na posílení sociální ochrany a boj proti chudobě, sociálnímu vyloučení a nerovnostem. Takzvaný „příjmový balíček“ podporuje příjmy domácností prostřednictvím valorizace výše důchodů, obnovuje referenční hodnoty dávek sociální solidarity, jakož i ekvivalentní stupnice minimálního příjmu a zvyšuje nižší úrovně přídatků na děti a rodinných přídatků. Index sociální podpory – referenční hodnota pro opatření sociální ochrany – byl valorizován a pokrytí systému minimálního příjmu bylo rozšířeno.

Na regionální/ místní úrovni

V německém Mnichově bylo v období 2015–2018 provedeno několik iniciativ s podporou Evropského sociálního fondu, které měly za cíl podpořit začlenění nezaměstnaných na místní trh práce, a tím pomoci snížit chudobu. Součástí iniciativ byl projekt „Work & Act“ (Pracuj a jednej), který pomohl nezaměstnaným lidem zapojit se znovu do práce; projekt „Power-M“, který podporuje zlepšování postavení žen, aby se mohly po rodičovské dovolené vrátit do práce; projekt „Guide“, který nabízí poradenství podnikatelkám, a projekty „FIBA“ a „MigraNet“, které podporují začleňování migrantů na trh práce.

Na úrovni podniků

Naturgy, plynárenská a elektrárenská společnost ve Španělsku, zavedla plán energetické zranitelnosti, který zaručuje ochranu zranitelných zákazníků. Sociálním dopadem plánu má být vytvoření nového soukromého podniku, který bude působit jako katalyzátor v boji proti chudobě a podporovat sociální aktéry v boji proti sociálnímu vyloučení.

Na úrovni občanské společnosti

Evropská síť pro minimální příjem zvyšuje povědomí o potřebě poskytovat přiměřené dávky zaručující minimální příjem, které umožní důstojný život ve všech fázích života a účinný přístup k podpůrnému zboží a službám. Sdružuje různé organizace, odborníky, profesionály, akademické pracovníky a jiné subjekty angažující se v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Vymýt hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

V EU je zajištění bezpečné a zdravé stravy i produktivních a udržitelných zemědělských systémů, rybolovu a akvakultury prioritou. EU prostřednictvím svých politik pomáhá zemědělcům a rybářům uspokojovat poptávku po potravinách a poskytovat stabilní, udržitelně vyprodukované, bezpečné a vysoce kvalitní potraviny za dostupné ceny pro obyvatelstvo. Udržitelné zemědělství, rybolov a akvakultura zohledňující aspekty výživy mají zásadní význam pro zajištění stálých dodávek bezpečných a zdravých potravin spotřebitelům v současnosti a v budoucnu, zejména v souvislosti s výzvami, jako je změna klimatu a nárůst populace. V této souvislosti je EU v rámci vývozu hlavním přispěvatelem ke globálním dodávkám potravin. Zatímco produkce potravin v Evropě za posledních deset let dále roste, i když pomaleji než v minulosti, jsou rovněž zaváděna opatření ke zvýšení výkonnosti zemědělství, rybolovu a akvakultury v oblasti životního prostředí a klimatu za účelem zajištění dlouhodobé udržitelnosti této produkce a zohlednění dopadu na třetí země. Na rozdíl od ostatních oblastí světa, které trpí hladem, představují hlavní problémy EU v oblasti výživy nadváha a obezita, jakož i nedostatek stopových prvků. Obecně dvě třetiny chudých lidí na celém světě žijí ve venkovských oblastech a jejich živobytí závisí na zemědělství. EU trvale staví zajišťování potravin a výživy do popředí rozvojové spolupráce a ve svých obchodních vztazích a politikách sousedství a rozšíření klade zvláštní důraz na potravinovou bezpečnost, udržitelné zemědělství a rybolov. EU je největším světovým dárcem humanitární potravinové pomoci obětem potravinových krizí na světě a rozsáhle investuje v zemích ohrožených hladomorem.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Obezita** představuje v EU závažný zdravotní problém: v roce 2014 trpělo obezitou 15,9 % celkové dospělé populace. Obezita v Evropě neúměrně postihuje lidi s nižšími úrovněmi vzdělání a starší lidi. Pokud obezitu posuzujeme společně s preobezitou, je problém ještě závažnější, protože se týká o něco více než 50 % celkové dospělé populace EU, a očekává se, že se situace v příštích letech ještě zhorší.
- Pokud má být **evropské zemědělské odvětví** dlouhodobě životaschopné, musí být dosaženo **hospodářské udržitelnosti**. Příjem ze zemědělské činnosti na výrobního činitele na roční pracovní jednotku – ukazatel produktivity práce – vykazoval v EU nepatrný trend růstu a v současné době se nachází na úrovni 21,6 %, tedy nad úrovněmi z roku 2010. Mezi členskými státy jsou však značné rozdíly.
- Podíl **ekologického zemědělství** na celkové zemědělské ploše se od roku 2005 do roku 2017 téměř zdvojnásobil, vzrostl z 3,6 % na 7,0 %. Konkrétně – celková rozloha ekologicky využívané půdy v EU-28 (tj. plně přeměněná plocha a plocha v přechodu na ekologickou produkci) představovala v roce 2016 téměř 12 milionů hektarů. Hodnota **maloobchodního trhu s organickými produkty** v EU v roce 2016 činila 30,7 miliard EUR, přičemž růst maloobchodních tržeb mezi roky 2015 a 2016 činil 12 %.
- Z několika ukazatelů měřících **nepříznivý dopad zemědělství za životní prostředí** vyplývají některé pozitivní trendy, ale rovněž určitý znepokojivý vývoj v minulých letech, který zahrnuje např. rostoucí spotřebu pesticidů v některých částech Evropy a stále vysokou spotřebu antimikrobiálních přípravků (v EU je 70 % antimikrobiálních přípravků konzumováno zvířaty určenými k produkci potravin) a žádný výrazný pokrok nebyl zaznamenán ani v oblasti poklesu biologické rozmanitosti.

- **Emise skleníkových plynů ze zemědělství** od roku 2010 pomalu rostou, avšak stále jsou hluboko pod úrovněmi z roku 1990. Tento nárůst lze připisovat zvýšením produktivity a produkce v zemědělském odvětví.
- Rozsah půdy EU postižené rizikem silné **eroze** klesá, částečně díky povinným opatřením podmíněnosti ve společné zemědělské politice EU. Odhaduje se, že podíl jiné než umělé erozní plochy, která je ohrožena silnou erozí půdy způsobenou vodou, se mezi roky 2000 a 2012 snížil z 6 % na 5,2 %.
- V období 2014–2016 docházelo v **odvětví akvakultury EU** k trvalému zlepšování výkonnosti. V roce 2016 odvětví akvakultury v EU uvedlo na trh 1,4 milionu tun mořských produktů v hodnotě téměř 5 miliard EUR, což představuje mezi roky 2014 a 2016 roční nárůst objemu o 2,2 % a hodnoty o 3,1 %. Probíhá zde rovněž přechod z konvenčních metod na organickou akvakulturu.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 14 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 2 více než 70 bodů ze 100. 13 členských zemí EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že EU bude nepřetržitě pokračovat ve svém úsilí o odstranění hladu a podporu udržitelných postupů v budoucnu. Na základě výhledu zemědělství v EU na rok 2030 („EU Agricultural Outlook for 2030“) se v oblasti zajišťování potravin v EU bez závažných narušení trhu neočekávají žádné vážné nedostatky. Politiky v oblasti bezpečnosti potravin zajišťují vysokou úroveň bezpečnosti potravin a zdraví zvířat a rostlin v EU při současném zajištění efektivně fungujícího vnitřního trhu. Vždy budou přetrvávat nejistoty, a proto jsou sledována vybraná rizika. Dosažení tohoto cíle udržitelného rozvoje bude značně záviset na tom, jak si průmysl, nevládní organizace, orgány a občané budou více uvědomovat sociální, obchodní i individuální faktory nezdravého stravování a jejich dopady na lidské zdraví a veřejné rozpočty. V této souvislosti může při řešení nadváhy a obezity a jejich hospodářského dopadu hrát důležitou roli pokračující úsilí v oblasti úpravy složení potravin. Bude záviset rovněž na vzdělávání lidí, na způsobu používání nových technologií nebo řešení nových výzev. Silné zapojení společnosti na všech úrovních (sdružení, veřejná správa, soukromý sektor, vědečtí pracovníci a odborníci v oblasti zdraví) bude mít zásadní význam pro zlepšení dopadu potravinových systémů na životní prostředí a zdraví, určení osvědčených postupů, účinné řízení potravinových zdrojů, omezení plýtvání potravinami atd. Investování do udržitelnějšího zemědělství bude mít rovněž pozitivní účinky na zlepšení zabezpečení dodávek potravin, které je nezbytné pro řešení výzev, jako je růst světové populace nebo změna klimatu. Lidé by měli užít z integrované ochrany rostlin nebo potravin s optimálními nutričními vlastnostmi, jelikož by to vedlo ke zlepšení jejich životních podmínek, a tím kvality života.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné financování, partnerství veřejného a soukromého sektoru, udržitelné potravinové systémy, nové technologie, umělá inteligence, výzkum a inovace, zaměření na odolné společnosti, vzdělávání, veřejné a soukromé investice, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba, sociální nerovnosti a nerovnosti v oblasti zdraví, stárnutí naší populace, geopolitická nestabilita, změna klimatu a ztráta biologické rozmanitosti, nekontrolované nákazy zvířat, škůdci rostlin a kontaminující látky.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Partnerství mezi EU a Afrikou zaměřené na zajišťování potravin a výživy a udržitelné zemědělství zahájené v dubnu 2016 posiluje spolupráci v oblasti výzkumu a inovací v oblastech udržitelné intenzifikace, zemědělských a potravinových systémů pro výživu a zemědělské trhy a obchod.

Cílem modernizované a zjednodušené společné zemědělské politiky je maximalizovat její příspěvek k provádění cílů udržitelného rozvoje. Návrhy příštího víceletého rozpočtu na období 2021–2027 předložené Komisí výslovně vymezují cíl dalšího zlepšení udržitelného rozvoje zemědělství, potravinářství a venkovských oblastí.

Program rozmanitosti pěstovaných rostlin je vnitrostátní program, jenž má být adaptivním nástrojem pro vytvoření inteligentního a udržitelného způsobu zachování a využití rostlinného bohatství ve Švédsku. V celém Švédsku jsou shromažďována semena a další starší odrůdy a jsou uchovávány v nordické genové bance. Program opětovně zavádí na trh rostliny pěstované v minulosti.

Program rozvoje venkova pevninského Portugalska na období 2014–2020 podporuje investice do zemědělství a jeho cílem je zvýšit schopnost vytvářet přidanou hodnotu, zvyšovat produktivitu, podporovat účinnější využívání zdrojů i produktivní a sociální struktury ve venkovských oblastech.

Grupo Cooperativo Cajamar ve Španělsku je součástí projektu TomGEM, v jehož rámci jsou vyvíjeny nové strategie zaměřené na zachování vysokých výnosů v produkci ovoce a zeleniny při vysokých teplotách. Projekt je zaměřen na vytvoření fenotypu širokého spektra genetických zdrojů k určení kultivarů/genotypů, které vykazují stabilní výnos, a objevení genů, které kontrolují indukci kvetení, plodnost pylu a vytváření plodu.

Iniciativa Baltské šetrné zemědělství („Baltic Friendly Agriculture“) představuje cyklus seminářů pořádaných polskou nadací WWF pod záštitou zemědělského poradního střediska v Brwinówě. Umožnila zvýšit znalosti zemědělců o metodách snižování ztrát sloučenin dusíku a fosforu ze zemědělských podniků, které přispívají ke znečištění vod.

Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Zdraví je hlavní lidskou potřebou a EU dosáhla významného pokroku při řešení nerovností v oblasti zdraví a jejich environmentálních a sociálních faktorů. Dobré zdraví nepředstavuje pouze hodnotu pro jednotlivce jako hlavní faktor kvality života, dobrých životních podmínek a zapojení do společnosti, ale přispívá rovněž k utváření udržitelného evropského hospodářství. Všeobecná zdravotní péče je cílem Listiny základních práv Evropské unie a jedním z práv uznávaných evropským pilířem sociálních práv, a je tedy významným politickým cílem pro EU a její členské státy. Přístupnost a cenová dostupnost zdravotní péče pro pacienty zůstává spolu s účinností a udržitelností veřejných financí hlavním politickým cílem reforem systému zdravotní péče projednávaných v kontextu EU. Nicméně kouření a nadměrná spotřeba alkoholu, obezita, nedostatek fyzické aktivity, problémy v oblasti duševního zdraví, např. deprese, sebevraždy, spolu s přenosnými nemocemi mají nadále negativní dopad na zdraví a spolu s demografickými a sociálními změnami vytvářejí další zátěž pro systémy zdravotní péče v EU. EU podporuje členské státy, například prostřednictvím boje proti rizikovým faktorům nepřenosných nemocí, výměnou osvědčených postupů, pomocí při zajišťování přístupu ke kvalitní zdravotní péči a posílením schopnosti předcházet celosvětovým zdravotním hrozbám, jako je odolnost vůči antimikrobiálním látkám, a zvládat je, a prostřednictvím investic do výzkumu a inovací. Pokud jde o mezinárodní úroveň, rozvojová pomoc EU podporuje všeobecnou dostupnost kvalitní zdravotní péče. V souladu s Evropským konsensem o rozvoji pomáhá EU posílit všechny oblasti systémů zdravotní péče a dosáhnout pokroku směrem k všeobecné zdravotní péči.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Evropané žijí déle než kdykoli předtím** a očekává se, že tento trend bude pokračovat. V roce 2016 byla střední délka života v EU 81 let, což je oproti roku 2002 o 3,3 roku více.
- **Nezdravý životní styl** má dopady na lidské zdraví, veřejné rozpočty a produktivitu. Rozšíření kouření mezi lidmi ve věku 15 let či více v roce 2017 kleslo na 26 %. Více než polovina dospělé populace v EU však v roce 2014 stále trpěla nadváhou.
- **Neuspokojené potřeby v oblasti zdravotní péče** v roce 2017 uvedlo 1,6 % obyvatel EU, přičemž v roce 2011 to bylo 3,4 %. Jako hlavní důvod neuspokojených potřeb v oblasti zdravotní péče uvedli náklady a dlouhé čekací listiny.
- Počet úmrtí v důsledku **nepřenosných nemocí** před dosažením věku 65 let mezi lety 2002 a 2015 stabilně klesal. Nepřenosné nemoci však představují 80 % nákladů na zdravotní péči. Na prevenci jsou však vynaložena pouze 3 % rozpočtu na zdravotnictví. Úmrtí v EU v důsledku **HIV, tuberkulózy a hepatitidy** mezi roky 2002 a 2015 spíše stabilně klesalo. **Odolnost vůči antimikrobiálním látkám** má v EU za následek přibližně 33 000 úmrtí ročně a jsou s ní spojeny náklady zdravotní péče a snížení produktivity vyčíslené na 1,5 miliardy EUR.
- Vystavení **znečištění ovzduší** způsobenému jemnými částicemi v městských oblastech v EU v období 2010–2015 kleslo o téměř 20 %. Znečištění ovzduší je však stále nejvýznamnější environmentální příčinou předčasného úmrtí. V důsledku špatné kvality ovzduší v EU předčasně zemře více než 400 000 lidí, miliony lidí trpí nemocemi dýchacího ústrojí a kardiovaskulárními nemocemi způsobenými znečištěním ovzduší.
- **Bezpečnost silničního provozu** v EU se za poslední desetiletí výrazně zlepšila. EU se stala nejbezpečnějším regionem na světě čítajícím 49 úmrtí v důsledku dopravních nehod na milion obyvatel. V období 2001–2010 počet smrtelných dopravních nehod v EU klesl o 43 % a v období 2010–2017 o dalších 20 %.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 18 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 3 více než 90 bodů ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. Patří mezi tři cíle udržitelného rozvoje, v nichž členské státy EU dosahují nejlepších výsledků.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Aby bylo nadále možné zajišťovat všeobecnou zdravotní péči v EU, budou systémy zdravotní péče muset být odolné vůči budoucím změnám a budou muset zajistit dostupnost a účinnost. Bude nutný přechod na model, který klade větší důraz na předcházení nemocem a podporu zdraví, je personalizovanější a využívá digitální technologie, jakož i na posílení primární péče a rozvoj integrované péče zaměřené na pacienty. Bude rovněž důležité snížit nabídku a poptávku v oblasti nelegálních drog. EU je i nadále odhodlána bojovat proti nepřenosným a přenosným nemocem a odolnosti vůči antimikrobiálním látkám. Je vyvíjeno významné úsilí za účelem podpory zavádění validovaných osvědčených postupů v širším měřítku. EU bude sledovat nové průběžné cíle snížit mezi roky 2020 a 2030 počet úmrtí na silnicích o 50 %, jakož i snížit počet vážných zranění v tomto období o polovinu.

PŘÍLEŽITOSTI/POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změna chování, zdravější pracovní síla a populace, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné financování, partnerství veřejného a soukromého sektoru, prevence a podpora zdraví, výzkum a inovace, nové technologie, digitální transformace v oblasti zdraví a péče, zaměření na odolné společnosti, vzdělávání, veřejné a soukromé investice, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba, sociální nerovnosti a nerovnosti v oblasti zdraví, biologické hrozby, změna klimatu a environmentální rizika, fiskální udržitelnost, na níž má dopad demografické stárnutí, a inflace nákladů spojená s novými technologiemi a socioekonomickými riziky, stárnutí populace, nezdravé návyky, geopolitická nestabilita a hrozby pro zdravotní bezpečnost.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU přispěla k programu partnerství v oblasti všeobecné zdravotní péče mezi EU a Světovou zdravotní organizací s cílem posílit systémy zdravotní péče ve více než 35 partnerských zemích a spolu s OSN podporuje lepší přístup a poptávku v oblasti plánovaného rodičovství, snižování škodlivých tradičních praktik a násilí na základě pohlaví.

Pokud jde o odolnost vůči antimikrobiálním látkám, EU přijala ambiciózní akční plán „Jedno zdraví“ k zachování možnosti účinného léčení infekcí u lidí a zvířat. Stanoví pokyny k obezřetnému používání antimikrobiálních látek ve vztahu k lidskému zdraví, podporuje výzkum zaměřený na nové antimikrobiální látky, vakcíny a diagnostiku, dále stimuluje inovace, poskytuje vstupní informace pro vědecky podložené politiky a právní opatření a řeší mezery ve znalostech. Pokud jde o prevenci, v úzké spolupráci s členskými státy EU jsou v širším měřítku prováděny validované osvědčené postupy.

Ve Slovenské republice je v odvětví veřejného zdravotnictví zavedena síť všeobecných a specializovaných zdravotních poradních středisek, která poskytují poradenství na základě posouzení hlavních osobních rizikových faktorů (např. kouření, výživa, fyzická aktivita nebo stres). Slouží rovněž ke zvýšení povědomí a přispívají k větší návštěvnosti vyhledávacích vyšetření a preventivních prohlídek.

V roce 2011 zahájilo mezikomunální sdružení pro ochranu přírody v Lucembursku projekt „Savour nature - eating regional, organic and fair food“. Cílem tohoto projektu je podpořit udržitelné potraviny ve školních jídelnách 33 členských obcí a poskytnout zemědělcům v regionu, kteří jsou obzvláště odhodláni chránit životní prostředí, ekonomické příležitosti. Kromě kritéria zajištění obecné ochrany životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat musí zemědělci, kteří se chtějí zapojit do projektu, využívat 5 % své zemědělské půdy na ochranu biologické rozmanitosti. Ve školních jídelnách jsou pro zaměstnance k dispozici zvláštní školení na téma „Meet the producers“ (Setkejte se s producenty), zdravé potraviny, sezónní menu, dopad potravin na klima a rozvojové země.

Za podpory nadace Billa a Melindy Gatesových vyhrála společnost CureVac GmbH v Německu vůbec první motivační cenu za inovace v EU za pokrok směrem k nové technologii, díky níž jsou vakcíny uchovávány ve stabilním stavu při jakékoli teplotě okolí.

V rámci národního programu v oblasti zdraví v Polsku vyvinuly nevládní organizace nástroje pro vyšetřování poruch nálad, materiály pro pomoc s duševními problémy, rozhlasové programy, publikace a instruktážní filmy, vytvořily internetové fórum a vedly informační kampaně.

Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Vzdělání, odborné vzdělávání a celoživotní učení mají zásadní úlohu při budování udržitelné, odolné, konkurenceschopné a soudržné Evropy pro budoucnost, neboť umožňují lidem rozvinout jejich plný potenciál. Ve všech fázích života jsou vzdělávání a odborná příprava zásadními aspekty lidského rozvoje a klíčovými hybateli růstu, tvorby pracovních míst a sociální soudržnosti. Úroveň vzdělání mezi mladými lidmi se v Evropě stále zlepšuje. EU je na dobré cestě k dosažení cílů strategie Evropa 2020 týkajících se osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a dosaženého terciárního vzdělání. Značný pokrok byl zaznamenán v účasti na předškolním vzdělávání a péči, avšak je třeba zlepšit nedostatečné výsledky v matematice, vědě a čtení, digitálních dovednostech a účasti dospělých na vzdělávání. Výrazně nižší dosažené vzdělání mají mladí lidé se zdravotním postižením nebo s přistěhovaleckým původem. Se závažnými problémy na trhu práce se potýkají zejména osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a mladí lidé s nízkým vzděláním. Na mezinárodní úrovni má řada partnerských zemí EU prospěch z bilaterálních programů podpory, které pomáhají posílit jejich vzdělávací systémy a zaměřují se na lepší přístup především dívek a marginalizovaných skupin ke kvalitnímu základnímu vzdělávání v zemích s nízkým příjmem, jakož i v nestabilních zemích postižených konflikty.

HLAVNÍ TENDENCE

- Podíl **osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy** od roku 2002 se neustále snižuje. Pokles ze 17 % v roce 2002 na 10,6 % v roce 2017 představuje jasný pokrok směrem k hlavnímu cíli strategie „Evropa 2020“ ve výši 10 %.
- Hlavního cíle strategie „Evropa 2020“, aby **terciárního vzdělání** v populaci ve věku 30–34 let dosáhlo 40 % osob, bylo prakticky dosaženo (39,9 % v roce 2017).
- **Účast na předškolním vzdělávání a péči** od roku 2003 trvale roste. Cíle EU, aby se 95 % dětí od 4 let věku do věku začátku povinné školní docházky účastnilo předškolního vzdělávání, bylo dosaženo v roce 2016, ačkoli mezi jednotlivými zeměmi přetrvávají rozdíly.
- EU rovněž stanovila cíl snížit do roku 2020 **podíl patnáctiletých, kteří dosahují slabých výsledků v oblasti čtení, matematiky a vědy**, na méně než 15 %. Členské státy EU vykazují značné rozdíly, pokud jde o podíl žáků se slabými výsledky ve všech třech předmětech. EU jako celek ve všech těchto třech oblastech zaostává a podle posledních dostupných údajů z roku 2015 učinila oproti výsledkům z roku 2012 krok zpět (věda: 20,6 %, +4,0 procentního bodu; čtení: 19,7 %, +1,9 procentního bodu; matematika: 22,2 %, + 0,1 procentního bodu).
- V roce 2017 mělo alespoň **základní digitální dovednosti** 57 % populace EU ve věku 16–64 let alespoň základní digitální dovednosti.
- **Míra zaměstnanosti čerstvých absolventů** se zvýšila ze 76,9 % v roce 2015 na 80,2 % v roce 2017, blíží se tedy cílové hodnotě EU ve výši 82 %.
- Procentuální podíl **mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy**, dále klesal a v roce 2017 dosáhl 10,9 %, přičemž v roce 2012 dosahoval vrcholné úrovně 13,2 %.
- **Účast dospělých** (ve věku 25–64 let) na vzdělávání v roce 2017 dosahovala 10,9 %, což je mnohem méně než cíl nejméně 15 %.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 16 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 4 více než 90 bodů ze 100. Sedm členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. V průměru patří mezi tři cíle udržitelného rozvoje, v nichž členské státy EU dosahují nejlepších výsledků.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že mladí lidé budou v budoucnu nadále dosahovat vyššího vzdělání v důsledku strukturálních změn na trzích práce, demografických změn a politických reforem. Do roku 2030 bude pevně ustaven Evropský prostor vzdělávání a očekává se, že nebudou existovat hranice či překážky v oblasti inkluzivní mobility ve vzdělávání a akademické spolupráce. Lepší vzdělání a odbornou přípravu by měli dostat všichni mladí lidé bez ohledu na své socioekonomické zázemí, což povede k více dovednostem a dovednostem lepší kvality. Očekává se, že inkluzivní vzdělávání a celoživotní učení povedou k menšímu počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a většímu počtu studentů na všech úrovních. Rovněž se očekává, že proměny na trhu práce budou podnětem k vyšší účasti dospělých na vzdělávání a odborné přípravě. Lidem bude možné uznat dovednosti, které rozvíjeli mimo rámec formálního vzdělávání a odborné přípravy. Při poskytování veškerého vzdělávání a odborné přípravy bude přítomen silnější rozměr učení se prací a budou využívány výhody užší spolupráce s podniky a občanskou společností. Je třeba zintenzívnit úsilí o začlenění vzdělávání o udržitelném rozvoji do osnov všech úrovní vzdělávání.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné financování, partnerství veřejného a soukromého sektoru, výzkum a inovace, digitální technologie a on-line platformy, umělá inteligence, výzkum a inovace, mění se trh práce a potřeby v oblasti dovedností, zaměření na udržitelné a odolné společnosti.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, chudoba, nízké veřejné a soukromé investice, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, zvyšující se mezery ve znalostech.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Naplňováním první zásady evropského pilíře sociálních práv Komise koordinuje novou agendu dovedností pro Evropu a spolupracuje s členskými státy na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025. Cílem je zlepšit inkluzivní a na celoživotním učení a inovacích založenou povahu systémů vzdělávání a odborné přípravy. Opatření předložená v roce 2018 za účelem vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 se zabývají automatickým vzájemným uznáváním diplomů a období studia v zahraničí, klíčovými kompetencemi, digitálními dovednostmi, společnými hodnotami a inkluzivním vzděláváním, kvalitním systémem předškolního vzdělávání a péče a zlepšením studia a výuky jazyků.

V roce 2016 Slovinsko zahájilo program, který by zlepšil kvalitu výuky a zkušenosti účastníků vzdělávání tím, že učitelé a mentoři budou mít příležitost zvýšit své znalosti, dovednosti a schopnosti prostřednictvím rotace na pracovním místě. Na financování programu, který bude probíhat do roku 2022, je k dispozici částka 1,65 milionu EUR, z níž 1,32 milionu EUR pochází z Evropského sociálního fondu.

Iniciativa v italském regionu Benátsko financovaná z Evropského sociálního fondu umožňuje dospělým osobám bez vyššího sekundárního vzdělání, včetně osob s nižší odbornou kvalifikací, která již pro trh práce není relevantní, získat uznání kreditů za svoji předchozí odbornou praxi nebo odbornou přípravu a vydat se cestou individuální odborné přípravy.

Francie podepsala v roce 2018 trojstrannou dohodu, která otevírá inkluzivní vzdělávání mladým lidem a dospělým osobám se zdravotním postižením v regionu Nová Akvitánie. Tucet učňů se zdravotním postižením bude vyškolen v odvětvích elektroniky a elektrotechniky. Polovina z nich bude docházet do areálu energetické společnosti Enedis a druhá polovina do přizpůsobených podniků.

ToekomstATELIERdelAvenir (alias TADA) poskytuje zranitelným teenagerům ze znevýhodněného prostředí v Bruselu v Belgii doplňkové, dobrovolné vzdělání zaměřené na společnost. Cílem je posílit postavení mladých účastníků a předcházet demotivaci a jejím negativním důsledkům (např. únava z učení, předčasné ukončování školní docházky, delikvence, nezaměstnanost, extrémní radikalizace) a přispět k posílení integrace a sociální soudržnosti.

Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

EU patří mezi světovou špičku v oblasti rovnosti žen a mužů a v této oblasti dosáhla v posledních deseti letech pokroku. Vyplývá to z právních předpisů týkajících se rovného zacházení, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a zvláštních opatření na prosazování práv žen a rovnosti mužů a žen. Na trhu práce EU je větší počet žen a ženy dosahují lepšího vzdělávání a odborné přípravy, nicméně jsou nadměrně zastoupeny v odvětvích s nižšími platy a jsou nedostatečně zastoupeny ve vedoucích pozicích. Rozdíly mezi ženami a muži ve výši příjmů a modely profesní dráhy se v případě žen často promítají do nižších důchodových nároků. I nadále je tak zapotřebí dosáhnout zlepšení s náležitou dynamikou. Ze zvláštního průzkumu Eurobarometr v roce 2017 vyplynulo, že obecná populace v EU rovnost žen a mužů vesměs podporuje: pro 84 % Evropanů je rovnost žen a mužů osobně důležitá (včetně 80 % mužů). Na mezinárodní úrovni EU začleňuje hledisko rovnosti žen a mužů prostřednictvím svých vnějších politik, počínaje obchodními nástroji po Evropský konsensus o rozvoji, a prostřednictvím politik v oblasti sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Index **rovnosti žen a mužů** Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (2017) zdůrazňuje, že v minulém desetiletí byl zaznamenán obecně pozitivní, byť pomalý vývoj směrem k rovnosti žen a mužů. Nejvýznamnějšího zlepšení bylo dosaženo v oblasti pravomocí (např. rozhodování v soukromém a veřejném sektoru), zatímco v oblasti trávení času (např. domácí práce, volný čas, neplacená pečovatelská činnost) se nerovnosti žen a mužů zvýšily. Mezi provedením v členských státech existují velké rozdíly. Většina členských států své celkové výsledky od roku 2005 zlepšila. U několika členských států došlo ke stagnaci jejich celkového skóre či dokonce k mírnému poklesu.
- **Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů** na úrovni EU v roce 2017 činil méně 12 %, což je podstatně méně než v roce 2008, kdy dosahoval 15,1 procentního bodu. Toto zlepšení bylo do značné míry způsobeno zvýšením míry zaměstnanosti žen. Jedním z faktorů ztěžujících účast žen na trhu práce je nedostatek dostupných, přístupných a kvalitních služeb formální péče, zejména péče o děti. V roce 2015 byla poskytována péče v rámci formálního vzdělávání a služeb formální péče pouze 32,9 % dětí ve věku 0–3 let, tj. nárůst oproti 28 % v roce 2008.
- **Rozdíl v odměňování žen a mužů** se za posledních několik let mírně snížil. V roce 2016 byly hrubé hodinové výdělky žen v průměru o 16,2 % nižší než mužů; po odchodu do důchodu tento rozdíl exponenciálně roste a **rozdíl ve výši důchodů pobíraných ženami a muži činí 36,6 %**.
- Pokud jde o **rovnost žen a mužů** v politice EU, podíl zastoupení žen ve vnitrostátních parlamentech se zvýšil z 20,9 % v roce 2004 na 29,7 % v roce 2018.
- V roce 2017 tvořily v **největších společnostech kotovaných na burze** čtvrtinu **členů správní rady** ženy. Mezi roky 2003 a 2017 docházelo k téměř stálému každoročnímu růstu, který dosáhl celkem 16,8 procentních bodů.
- Způsob, jakým ženy a muži rozlišují čas **na péči o rodinu, domácí práce a společenské aktivity**, je v EU oproti situaci před 10 lety více nerovný. Ke zhoršení v oblasti rovnosti došlo ve 12 členských státech, zatímco osm členských států zaznamenalo zlepšení.
- **Fyzické či sexuální násilí** zažila od svých 15 let každá třetí žena v Evropě.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 11 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 5 více než 80 bodů ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Soustavný pokrok v oblasti rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek vyžaduje odhodlání, více finančních prostředků a vytrvalé úsilí ze strany zúčastněných stran na všech úrovních, od jednotlivých domácností po orgány EU. K urychlení tohoto pokroku jsou sice důležité regulační pobídky, rovnost žen a mužů velmi závisí na kulturních a etických hodnotách a na vývoji společenských změn. Můžeme očekávat, že do roku 2030 dosáhne EU dalšího pokroku v oblasti posílení ekonomického postavení žen, genderové vyváženost při rozhodování a boje proti násilí páchanému na ženách a dívkách. Naplnění tohoto pokroku a jeho rozsah závisí na vytvoření kulturního a politického kontextu, jakož i na budoucích regulačních opatřeních.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny v sociálních normách, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, formální péče o děti, vyvážené systémy rodičovské dovolené, pružné pracovní podmínky, vyvážený vzdělávací systém, přístup k novým technologiím a rozšiřování technických dovedností žen, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, odpor vůči pokroku, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

V roce 2015 EU přijala druhý akční plán pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen ve vnějších vztazích (2016–2020). V září 2017 Komise zahájila společnou iniciativu EU a OSN „Spotlight“ k ukončení násilí páchaného na ženách a dívkách.

V roce 2015 Komise přijala strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů na období 2016–2019. Strategický závazek představuje rámec pokračující práce Komise za účelem podpory rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a zaměřuje se na těchto pět prioritních oblastí: 1) zvýšení účasti žen na trhu práce a zajištění stejné ekonomické nezávislosti, 2) snížení rozdílu v odměňování žen a mužů; rozdíly ve výši odměňování a důchodů, 3) prosazování vyváženého zastoupení žen a mužů na vedoucích pozicích, 4) boj proti násilí na základě pohlaví, 5) prosazování rovnosti žen a mužů a práv žen na celém světě. Kromě toho strategický závazek předpokládá, že hledisko rovnosti žen a mužů je začleněno do všech politik EU a jejich programů financování.

V oblasti rovnosti žen a mužů dosahuje obecně velmi dobrých výsledků Dánsko. Ženy v Dánsku obvykle pracují mimo domov, věnují se své profesní dráze a současně vychovávají děti, což jim umožňuje velkorysá rodičovská dovolená a pomocí jsou i daňově zvýhodněná zařízení denní péče o děti. Z rovnosti žen a mužů mají v Dánsku prospěch i muži. Tráví s rodinami více času než muži v mnoha jiných zemích. Po narození dítěte si rodiče mohou rodičovskou dovolenou rozdělit a omezený počet pracovních dnů znamená, že to jsou často otcové, kdo vyzvedává děti z denních zařízení.

Francie zavedla pro volby v jednotlivých departmentech systém binomických kandidátů, kdy se hlasuje pro dvojici ženy a muže. To zajišťuje rovnost žen a mužů na úrovni departmentů a vede k většímu sdílení rozhodovacích pravomocí v teritoriální politice, sdílení odpovědnosti a zlepšování možností politiků na sladění pracovního a soukromého života.

Iniciativa „GründerRegio M e.V.“ byla spolufinancována z Evropského sociálního fondu a má poskytovat podnikatelkám v Mnichově odbornou přípravu, poradenství a umožnit vytváření kontaktů. Je zaměřena na ženy, které se po době strávené péčí o rodinu vrací na trh práce, jakož i na ženy starší 50 let. Projekt s názvem GUIDE podporuje přibližně 5 000 podnikatelek, z nichž 56 % založilo vlastní podnik.

Dvě bulharské organizace provádějí projekt „Career ROCKET.“ Učitelé, ředitelé škol a kariérní poradci ve školách jsou školeni ohledně zavádění problematiky rovnosti žen a mužů do všech předmětů sekundárního vzdělávání tím, že podávají informace o přínosu žen v přírodních vědách, technologiích, politice, historii, zeměpisu, matematice, literatuře, umění a hudbě.

Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Přístup k vodě je základní lidská potřeba. Voda je rovněž důležitým hospodářským zdrojem a slouží jako páteř pro biologickou rozmanitost, klima a regulaci ekosystémů. Ochrana vodních ekosystémů před znečištěním, hydromorfologickými změnami a udržitelné hospodaření s vodou mají zásadní význam pro splnění poptávky stávajících a budoucích generací, jakož i zachování politické stability na vnitrostátní a regionální úrovni. V EU se komplexní politika pro vodu zaměřuje na zajištění toho, aby pro lidské potřeby a pro potřeby životního prostředí bylo k dispozici dostatečné množství kvalitní vody, a to prostřednictvím regulace hlavních tlaků (zemědělství, průmysl, komunální odpadní vody), využívání vody (voda ke koupání, podzemní voda, pitná voda) a integrovaných systémů hospodaření s vodou. Velká většina evropských občanů má přístup k základním sanitačním zařízením a je připojena alespoň na sekundární čištění odpadních vod. Kromě toho evropští občané mají prospěch z velmi vysoké jakosti pitné vody. Avšak tlak vycházející z urbanizace, difúzní znečištění ze zemědělství, průmysl a změny klimatu mají vliv na jakost vody a dlouhodobé zabezpečení jejích dodávek. Na celosvětové úrovni EU podporuje udržitelné vodohospodářství a dostupnost sanitačních zařízení pro všechny prostřednictvím Evropského konsensu o rozvoji a politiky EU v oblasti sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Podíl lidí, kteří ve svých domácnostech nemají **kvalitnější sanitární zařízení**, se snížil z 3,2 % evropské populace v roce 2007 na pouhých 2,0 % v roce 2017. Počet lidí, kteří jsou napojeni na **sekundární čištění odpadních vod**, se mezi lety 2010 a 2015 zvýšil. Rozdíly mezi členskými státy přetrvávají, přičemž některé členské státy se stále potýkají se značnými problémy. Závažným se stává nový typ znečištění – jedná se o městské odtokové nebo kombinované kanalizační systémy, které v případě silných dešťů výrazně podílejí na znečištění.
- 86,3 % všech **pobřežních lokalit ke koupání** a 82,1 % **vnitrozemských lokalit** ke koupání vykazovalo v roce 2017 vynikající jakost vody ke koupání.
- Jakost vody v evropských řekách** se mezi roky 2000 a 2014 výrazně zlepšila; průměrné koncentrace fosfátů v evropských řekách vykazují sestupný trend.
- Zatímco pokroku v různých oblastech bylo dosaženo pokroku, dobrého ekologického stavu dosáhlo v roce 2015 pouze přibližně 40 % **povrchových vod**; **podzemní voda** je v lepším stavu, neboť dobrého chemického stavu dosahuje 74 % a dobrého kvantitativního stavu 89 % podzemních vod. Znečištění způsobené dusičnany ze zemědělství sice v posledních dvou desetiletích kleslo, avšak problémy přetrvávají. Dusičnany jsou nejčastějšími znečišťujícími látkami způsobujícími špatný chemický stav podzemní vody v EU. To je obzvláště problematické, protože podzemní voda je kromě tekoucích povrchových vod důležitým zdrojem pitné vody v Evropě.
- Problém nedostatku vody** se většiny zemí EU dotýká pouze okrajově, ale v několika zemích, zejména v jihoevropských, je nedostatek vody značný a tento jev je na vzestupu rovněž v západní a severní Evropě.
- Za účelem snížení nedostatku vody musí všechna příslušná odvětví využívat sladkou vodu účelně. **Odběr vody** se v EU za posledních deset let snížil a **efektivní využívání vody** vzrostlo. **Průměrná spotřeba pitné vody** se za posledních 20 let snížila z přibližně 200 litrů na osobu a den na přibližně 120 litrů.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 25 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 6 více než 80 bodů ze 100. Tři členské státy EU patří mezi 20 nejlepších zemí na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Celkově se očekává, že EU bude nadále dosahovat pokroku v oblasti udržitelného hospodaření s vodou a sanitačními zařízeními. Téměř všichni občané mají dobrý přístup k vodohospodářským službám, jako je např. pitná voda a čištění odpadních vod, a k sanitačním zařízením. Stále je však třeba pokračovat v úsilí za účelem zajištění plného přístupu pro všechny občany EU, zajištění úpravy odpadních vod podle požadovaných norem na celém území a dosažení dobrého stavu všech vodních útvarů v Evropě. V nadcházejících letech by měla být věnována zvláštní pozornost rovněž novým znečišťujícím látkám, jako jsou například mikroplasty a léčivé přípravky. Dále sníženo musí být difúzní znečištění ze zemědělství. Dále zlepšit je třeba efektivní využívání vody. Změna klimatu a její zhoršující se dopady na sucho a záplavy v regionech EU zvyšují potřebu udržitelnějšího hospodaření s vodou. Změna klimatu přispěje k nedostatku vody, který je již pocíťován ve vodních útvarech zejména v jižní Evropě, ale čím dál více i v jiných částech kontinentu. Provádění stávajících vodohospodářských právních předpisů a vypracování nových právních předpisů, jako jsou nedávné návrhy týkající se pitné vody a jejího opětovného využití pomohou řešit tyto výzvy. Probíhající hodnocení (kontrola účelnosti) podstatné části vodohospodářských právních předpisů EU pomůže zjistit, zda je k plnému dosažení příslušných cílů udržitelného rozvoje třeba přizpůsobit právní rámec.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změny chování, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné potravinové systémy a výrobní řetězce, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, digitalizace, lepší data získaná prostřednictvím zařízení pro pozorování Země, jako je např. globální složka služby monitorování území programu Copernicus, zvýšené opětovné využívání vody, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, internet věcí, oběhové hospodářství, multilateralismus.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba a nerovnost příležitostí, změna klimatu, difúzní znečištění ze zemědělství, urbanizace, organické znečišťující látky, rezidua farmaceutických přípravků, plastový odpad, průmyslová výroba, vypouštění domácího odpadu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, dostupnost a cena vody.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropský výzkum a inovace v oblasti vody podporují řešení vodohospodářských problémů. Partnerství v oblasti výzkumu a inovací ve středomořské oblasti (PRIMA), iniciativa, na níž bylo vyčleněno 494 milionů EUR, se zaměřuje na nedostatek vody, zemědělství a potravinové zabezpečení ve Středomoří.

Na Kypru představuje recyklovaná voda rostoucí a stabilní zdroj, který se mimo jiné používá k zavlažování a jako ochrana před suchem. Za podpory evropských fondů probíhají již dva projekty: režim opětovného využívání vody v Anthoupolisu a režim opětovného využívání vody v Larnace.

V Dolnoslezském vojvodství v Polsku je budována protipovodňová nádrž Racibórz Dolny. Cílem souhrnného programu ochrany před povodněmi je zajistit ochranu před záplavami způsobenými řekou Odrou, obnovení přirozeného zadržování vody v údolí řeky Odry a přirozených záplavových území řeky.

Čistírny odpadních vod v celé Evropě začínají používat energii a jiné zdroje obsažené v odpadu ke snížení své spotřeby a stávají se dokonce výrobci energie. Ukázkovým příkladem je čistička vody z řeky Aarhus ve městě Marseliborg v Dánsku, která prostřednictvím investic do účinnějších technologií produkuje více než 150 % energie, kterou potřebuje ke svému provozu.

Malta podporuje účast místních společenství na zkvalitnění hospodaření s vodou a sanitárními zařízeními. Cyklus plánování na úrovni povodí zajišťuje vysokou účast komunit a zúčastněných stran, neboť rozhodnutí o některých opatřeních budou zahrnovat vyvažování zájmů různých skupin.

Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cíle EU v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2020 přivedly EU na správnou cestu k zajištění bezpečné, cenově dostupné a čisté energie pro všechny Evropany. Značného pokroku bylo již dosaženo ve smyslu zvýšeného využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvýšené energetické účinnosti a EU pokračuje v přechodu na čistou energii. Přechod EU z hospodářství založeného na fosilních palivech na nízkouhlíkové hospodářství s digitálními a energetickými systémy zaměřenými na spotřebitele se stávají novou realitou. I nadále pokračovalo oddělování emisí skleníkových plynů a hrubého domácího produktu, především díky inovacím. K oddělení došlo rovněž u hospodářského růstu a spotřeby energie. Globální změny v oblasti výroby energie a poptávky po ní mají značný dopad na geopolitickou situaci a konkurenceschopnost průmyslu. To představuje pro Evropu velkou výzvu, ale zároveň i jedinečnou příležitost. EU hodlá v této souvislosti posílit svou celosvětovou vedoucí úlohu v přechodu na čistou energii a současně zajistit energetickou bezpečnost všem svým občanům. Prostřednictvím energetické unie EU usiluje o zajištění bezpečné, cenově dostupné, udržitelné a čisté energie pro občany a podniky EU. Pokud jde o vnější úroveň, Evropský konsensus o rozvoji se zaměřuje na zvyšování přístupu k energetickým službám, které jsou cenově dostupné, moderní, spolehlivé a udržitelné, na zvýšení využívání opatření v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti a na přispívání k boji proti změně klimatu. EU je průkopníkem ve stimulaci investic soukromého sektoru do odvětví udržitelné energie, přičemž využívá své nástroje kombinující zdroje, evropský plán vnějších investic EU a iniciativu pro financování elektrifikace. V této oblasti přispívají rovněž politiky sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Trendy v Evropě poukazují na „oddělení“ **hospodářského růstu** od vstupů energie a s nimi spojenými **emisemi skleníkových plynů**. Mezi roky 1990 a 2017 klesly emise skleníkových plynů o 22 % a HDP vzrostlo o 58 %. Energetická produktivita a intenzita emisí skleníkových plynů u spotřeby energie se v EU od roku 2000 téměř nepřetržitě zlepšují.
- EU se zaměřuje na splnění svého cíle **energetické účinnosti** do roku 2020 ve výši 20 %. Mezi lety 2005 a 2006 spotřeba primární energie v EU klesla o 9,9 % a její konečná spotřeba energie o 7,1 %.
- EU je na dobré cestě splnit do roku 2020 svůj cíl 20 % konečné spotřeby **energie z obnovitelných zdrojů energie**. Využívání energie z obnovitelných zdrojů v EU v posledním desetiletí trvale rostlo, mezi roky 2005 a 2016 z 9,0 % na 17 % hrubé konečné spotřeby energie. Hlavními hnacími silami tohoto růstu byl předvídatelný regulační rámec EU, účinnější technologie, klesající náklady na technologie v oblasti obnovitelných zdrojů energie a tržněji orientovaná podpora.
- EU stále spoléhá na **dovoz paliv ze zemí mimo EU**, aby uspokojila svoji poptávku po energii. Závislost EU na dovozu, který představuje 53,6 %, zůstala mezi roky 2006 a 2016 víceméně stálá, zatímco výroba energie se ve stejném období snížila o 14 %. Během téhož období bylo zaznamenáno trvalé snížení spotřeby primární energie o přibližně 10 %.
- EU dosáhla pokroku ve zlepšení **přístupu k cenově dostupné energii**. Během posledních let klesl počet domácností, které nemohou být přiměřeně vytápěny. V roce 2017 mělo nedostatečný přístup k cenově dostupné energii 8,1 % populace EU – to je o 2,8 procentního bodu méně než v roce 2007.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 26 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 7 více než 80 bodů ze 100. Sedm členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU bude nadále postupovat směrem k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny na základě ambiciózního regulačního rámce dohodnutého na úrovni EU. Do roku 2030 se hlavní cíle EU promítnou do alespoň 40% snížení emisí skleníkových plynů, alespoň 32 % energie EU z obnovitelných zdrojů a zvýšení energetické účinnosti o alespoň 32,5 %. Tvoří potřebný základ pro důkladnou společenskou transformaci vedoucí k čisté a udržitelné energetické budoucnosti. Rozvoj energetických infrastruktur bude nadále podporován prostřednictvím Nástroje pro propojení Evropy. V rámci nového rámcového programu Horizont Evropa byl navržen intenzivní program výzkumu a inovací, který má k dispozici rozpočet ve výši 15 miliard EUR na energetiku, mobilitu a klima. Pokud jde o víceletý finanční rámec na období 2021–2027, navržený cíl, aby míra začleňování problematiky klimatu dosáhla alespoň 25 %, by znamenal, že každé čtvrté euro bude vynaloženo na záležitosti týkající se životního prostředí, které mají rovněž význam pro energetiku. Aby bylo zajištěno vytvoření energetické unie, je zapotřebí trvalá angažovanost, včetně aktivního dialogu s občanskou společností a zúčastněnými stranami, jelikož jejich příspěvek a závazek představují klíčové prvky úspěchu transformace energetiky.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změny chování, informování, chránění spotřebitelé se silným postavením, zapojení společnosti a participativní politika, předvídavé politiky pro spravedlivý přechod, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, nové podnikatelské příležitosti, skupinové financování a další formy inovativního financování, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zdanění zdrojů, internet věcí, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, oběhové nízkouhlíkové hospodářství, mobilita s nízkými a nulovými emisemi, odolné společnosti, multilateralismus.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Rostoucí spotřeba energie způsobená digitalizací, kolísavé ceny energie, pokračující závislost na fosilních palivech a dotace na tato paliva, nedostatečné změny chování, zpomalení provádění politik, nízké veřejné a soukromé investice, digitální propast, změna klimatu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, relativně nákladnější přechod pro osoby se středními a nižšími příjmy.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

V květnu 2017 navrhla EU za účelem obnovení impulsu partnerství EU a Afriky strategii „Zajištění energie pro Afriku“. EU se zavázala k podnícení veřejných a soukromých investic do udržitelných zdrojů energie v Africe, zejména v souvislosti s evropským plánem vnějších investic a za účelem prohloubení strategických aliancí a spolupráce.

Klíčovou prioritou Komise je vytvoření evropské energetické unie. Byly přijaty iniciativy k vytvoření energetické unie. Zejména balíček Čistá energie pro všechny Evropany z roku 2016 povede ke konkurenceschopnějšímu, modernějšímu a ekologičtějšímu energetickému systému. Zaměřuje se na tyto hlavní cíle: postavit energetickou účinnost na první místo, dosáhnout celosvětového prvenství v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a zajistit spravedlivé podmínky pro spotřebitele.

V roce 2013 podepsalo více než 40 organizací v Nizozemsku (samospráva a celostátní vláda, podniky, odbory a organizace zabývající se ochranou životního prostředí) energetickou dohodu o udržitelném růstu, jejímž cílem je zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů z 5,8 % v roce 2015 na 16 % v roce 2023. Stanoví cíle pro přechod na vozidla s nulovými emisemi: do roku 2035 by měly být všechny nově prodávané automobily bezemisní a v roce 2050 musí být bezemisní všechny automobily na silnicích.

Budapešť je členem Paktu starostů a primátorů, což je iniciativa financovaná EU, která sdružuje regiony a města a která se zavázala k provádění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky. Od roku 2011 funguje partnerství mezi jedním z nejznámějších termálních koupališť Szechenyi, blízké zoologické zahrady a teplárenské společnosti z daného obvodu, díky čemuž dochází k omezování emisí uhlíku a snižování výdajů na energii. Teplo z termálních vod koupaliště Szechenyi je recyklováno a přiváděno v podobě teplého vzduchu do budovy budapešťské zoologické zahrady pro přibližně 350 druhů zvířat a téměř 500 rostlin nacházejících se ve více než 26 budovách.

Energetická společnost Fortum Jeglava, která vznikla v roce 2008 v Jeglavě v Lotyšsku, provedla restrukturalizaci městské tepelné sítě spočívající ve výměně plynové kotelny za novou kogenerační jednotku na biomasu, která využívá dřevěné štěpky. Městský systém dálkového vytápění přešel téměř zcela z fosilních paliv na obnovitelný zdroj dřeva, které se získává z místních zdrojů.

Komunity obnovitelné energie jsou subjekty, jejichž prostřednictvím se občané a/nebo místní orgány podílí na výrobě nebo spotřebě energie z obnovitelných zdrojů nebo jsou jejich vlastníky. S více než 2 500 iniciativami v celé EU jsou klíčovým prvkem při podněcování transformace energetiky v Evropě. Místní ukotvení těchto iniciativ a odpovědnost za ně zvyšují přijetí projektů energie z obnovitelných zdrojů (zejména z větru) ze strany společnosti. Rovněž snižují náklady tím, že dávají k dispozici nejvhodnější lokality.

Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Zotavení Evropy z hospodářské krize podpořilo stabilní růst zaměstnanosti. Investice se téměř vrátily na předkrizovou úroveň a veřejné finance se zlepšují, ačkoliv oživení je ohroženo riziky nepříznivého vývoje. Růst však stále neposkytuje stejný prospěch všem občanům a všem členským státům, přičemž v některých zemích zůstává nezaměstnanost stále vysoká. Trendy v oblasti investic a produktivity naznačují, že pro posílení oživení a přechodu na udržitelnější hospodářský růst při dlouhodobých globálních výzvách demografické změny a digitalizace lze učinit více. Kromě pokračujícího úsilí o dosažení dlouhodobě udržitelných veřejných financí EU nadále podporuje investice, zejména v oblasti vzdělávání, dovedností a výzkumu a vývoje, a strukturální reformy ke zvýšení účinnosti podnikatelského prostředí, výrobního trhu a trhu práce. Investiční plán pro Evropu má zásadní význam pro přilákání soukromých investic do strategických odvětví evropského hospodářství. Strukturální reformy zaměřené na zlepšení trhů práce a sociálních politik by měly pomoci pracovní síle získat nezbytné dovednosti pro přechod na zelené hospodářství a prosazovat lepší přístup na trh práce a rovné příležitosti na tomto trhu, spravedlivé pracovní podmínky a udržitelné a přiměřené systémy sociální ochrany. Měly by rovněž přispívat ke zvyšování produktivity práce, a tím k růstu mezd. Zapojení sociálních partnerů do tvorby a provádění reforem může zvýšit odpovědnost, dopad a realizaci. Na mezinárodní úrovni EU usiluje o udržitelný růst podporující začlenění, vytváření důstojných pracovních míst a podporuje pracovní a lidská práva. Jako příklady vnějšího opatření v této souvislosti lze uvést Evropský konsensus o rozvoji, plán vnějších investic EU, akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období let 2015–2019 a opatření EU prostřednictvím politiky sousedství a politiky rozšíření EU. Obchodní politika EU prosazuje dodržování základních mezinárodních pracovních norem a lidských práv. V několika politikách EU, včetně obchodní politiky, je zakotveno prosazování odpovědných podnikatelských postupů na základě mezinárodních pokynů.

HLAVNÍ TENDENCE

- Evropané mají v průměru vyšší **životní úroveň** než před dvaceti lety. V období 2002–2017 rostl reálný **HDP** na osobu v průměru o 1,1 % ročně. Hospodářství EU roste v posledních letech nejrychleji od začátku krize v roce 2008, v roce 2017 vzrostl reálný HDP na 2,2 %.
- Po prudkém poklesu během hospodářské a finanční krize celkový podíl **investic** na HDP v EU v roce 2017 činil 20,8 %. Od roku 2013 rostl každý rok v průměru o 1,0 %. Očekává se, že investiční plán pro Evropu povede do roku 2020 k vytvoření 1,4 milionu pracovních míst a nárůstu HDP EU o 1,3 %.
- **Produktivita práce** se mírně zrychlila, její růst však nedosahuje trendů před recesí.
- **Účast na trhu práce** dále stabilně roste a v roce 2017 dosáhla míra ekonomické aktivity 73,4 %. Růst byl dán zejména zapojením starších pracovníků a žen na trhu práce. Celková zaměstnanost dosáhla rekordního čísla 239 milionů pracujících, počet pracovních míst na plný úvazek nadále vzrostl na 2,3 milionu a počet osob pracujících na částečný úvazek zůstal stabilní. V odvětví environmentálních výrobků a služeb vzrostla zaměstnanost od roku 2000 do roku 2015 o 47,3 %. **Dlouhodobá nezaměstnanost** dále klesá, ale stále představuje o něco méně než polovinu celkové nezaměstnanosti. **Nezaměstnanost mladých lidí**, která dosáhla v roce 2013 svého vrcholu ve výši 23,8 %, klesla v roce 2017 na 16,8 %. V roce 2017 pracovalo 7,7 % evropských zaměstnanců nedobrovolně **na základě smlouvy na dobu určitou**, což odpovídá 57,7 % všech zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou, a tento podíl za posledních deset let mírně vzrostl. Podíl

pracovníků v EU nedobrovolně **zaměstnaných na částečný úvazek** vzrostl, což dopadá zejména na ženy, přičemž celkový podíl nedobrovolného zaměstnání na částečný úvazek v roce 2008 dosahoval 25,6 %, v roce 2014 dosáhl svého vrcholu ve výši 29,6 % a poté v roce 2017 došlo k poklesu na 26,4 %.

- Pokud jde o **chudé pracující**, chudobou bylo v roce 2017 ohroženo rovněž 9,6 % zaměstnaných osob. Tato hodnota se v posledních čtyřech letech stabilizovala, ačkoliv je na vyšší úrovni než v roce 2008 (8,5 %).

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 17 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 8 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. Devět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU bude muset zajistit vysoké celkové míry zaměstnanosti vytvořením kvalitních pracovních míst, která podporují přechod k udržitelnosti, a to zejména pro ženy, mladé lidi, starší osoby, osoby se zdravotním postižením, migranty a marginalizované komunity. To by pomohlo zajistit přiměřenost a udržitelnost evropského modelu sociálního zabezpečení v kontextu stárnutí populace a pomalého růstu produktivity. Ačkoli investice do evropského hospodářství dále porostou, je třeba je vytrvale podporovat, aby bylo možné překonat překážky. Úbytek obyvatelstva v EU a slábnoucí ekonomická síla budou mít vliv na postavení EU v celosvětovém ekonomickém řádu. Digitalizace a demografický vývoj budou mít důsledky jak pro budoucí růst, tak pro budoucí vývoj na trhu práce. Je nutné se více zaměřit na komparativní výhody EU spojené s kvalitním vzděláváním a dalšími investicemi do výzkumu a vývoje, které musí podporovat sociální začlenění a environmentální udržitelnost. Přejít na oběhové hospodářství bude pokračovat, stejně tak jako opatření k vymýcení nucené práce a obchodování s lidmi.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace, digitalizace, výzkum a inovace, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce, umělá inteligence, nové technologie, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, oběhové, nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, sociální ekonomika a rozvoj sociálněekonomických ekosystémů, zaměření na odolné společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, výzkum a inovace.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nízký růst produktivity, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, pomalé šíření nových digitálních technologií a dopady technologických transformací na pracovníky a určitá odvětví, sociální nerovnosti, regionální a územní rozdíly, dopady demografických změn a úloha migrace a násilného vysídlení, zhoršování životního prostředí a změna klimatu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, obtížnost měřit produktivitu ve stále více nehmotných ekonomikách, segmentace trhu práce a nejistá práce, digitální propast, ochrana dat, rovnováha mezi pracovním a soukromým životem.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU: Investiční plán pro Evropu, tzv. Junckerův plán, byl velkým úspěchem v oblasti podpory investičního prostředí. V červenci 2018 dosáhl Evropský fond pro strategické investice (EFISI) svého původního cílového objemu investic ve výši 315 miliard EUR a od roku 2015 do prosince 2018 bylo v celé EU mobilizováno 371 miliard EUR dodatečných investic. Fond podpořil již více než 750 000 pracovních míst. Toto číslo se má do roku 2020 zvýšit na 1,4 milionu pracovních míst. Více než 850 000 malých a středních podniků využívá lepšího přístupu k financování. Nejméně 40 % financování z Evropského fondu pro strategické investice v rámci okna pro infrastrukturu a inovace podporuje projekty s komponentami přispívajícími k opatřením v oblasti klimatu v souladu s Pařížskou dohodou o klimatu.

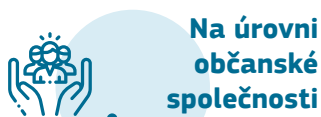
V roce 2017 Česká republika zavedla větší flexibilitu v oblasti plánování pracovní doby a dovolené i souvisejících nároků, posílila proces kolektivního vyjednávání, zavedla změny v oblasti smluvního práva, změny režimu hromadného propouštění, změny ustanovení týkajících se „práce na dálku“ a posílila nástroje pro sladění pracovního a soukromého života, například „práci z domova“.

Belgický Gent pravidelně využívá Evropský sociální fond na podporu začlenění uprchlíků a Romů na trh práce. Například v rámci projektu „Labour Team IEM“ (2015–2017) bylo romským občanům nabídnuto poradenství na míru. Hlavním cílem bylo pomoci nejméně 190 vnitroeurospánským migrantům, zejména Romům, vstoupit na trh práce. Projekt v období 2018–2019 pokračuje s podporou Evropského sociálního fondu.

Evropská investiční banka poskytla úvěr ve výši 7,5 milionu EUR (ručitelem je Evropský fond pro strategické investice) podniku Greenfiber International SA na financování projektu recyklace a oběhového hospodářství v Rumunsku. Projekt pomůže vytvořit 280 pracovních míst na plný úvazek a zvýší množství sebraného a zpracovaného odpadu o více než 50 000 tun ročně.

V roce 2014 byla vytvořena portugalská koalice vnitrostátních zastřešujících organizací občanské společnosti za účelem přípravy společného postoje k Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Koalice zorganizovala konzultace na vnitrostátní úrovni, online dotazníky a místní semináře za účelem s cílem vést diskusi o očekávaních spojených s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030, včetně očekávání týkajících se cíle udržitelného rozvoje č. 8.

Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Vysoce výkonná infrastruktura v dopravě, energetice a digitálním odvětví je zásadní pro dobře propojenou a integrovanou EU, v níž občané a podniky mohou plně využívat volný pohyb a jednotný trh, jakož i odpovídající sociální infrastruktury. Mimo jiné z tohoto důvodu transevropské sítě v odvětví dopravy, energetiky a digitálním odvětví řeší potřebu odolných, udržitelných, bezproblémových a inovativních infrastruktur integrovaným způsobem. Strategickým zájmem jsou rovněž investice do vesmírné infrastruktury. Evropský průmysl je silný a zachovává si na světových trzích v mnoha odvětvích vedoucí postavení. EU usnadňuje přechod na inteligentní, inovativní a udržitelný průmysl, který přináší výhody všem občanům. V EU roste HDP a současně klesá celkové množství emisí skleníkových plynů, což naznačuje oddělení emisí od růstu. Evropské politiky se zaměřují na posílení průmyslu, a to v zájmu odpovědného a udržitelného podnikání, tvorby pracovních míst a stimulace konkurenceschopnosti Evropy, zvýšení investic a inovací v oblasti čistých a digitálních technologií a za účelem ochrany evropských regionů a pracovníků, kteří jsou průmyslovou změnou nejvíce zasaženi. Důraz EU na investice do výzkumu a inovací, jakož i na digitální transformaci, nám pomáhá celosvětově konkurovat vytvářením více pracovních míst a podnikatelských příležitostí. EU je oblastí, která je v celosvětovém měřítku nejvíce orientovaná na výzkum a inovace, ale jsou potřebná zlepšení, pokud jde o rozšíření a šíření, přičemž inovace se ne vždy promítnou do nových tržních příležitostí nebo příležitostí k růstu. Investice podnikového sektoru do výzkumu a inovací musí být zvýšeny, neboť v současné době představují pouze 1,3% HDP a zaostávají za Čínou (1,6 %), Spojenými státy (2 %) nebo Japonskem (2,6 %). Digitální transformace je významným faktorem umožňujícím přechod na nízkouhlíkové oběhové hospodářství a nízkouhlíkovou společnost. Na mezinárodní úrovni Evropský konsensus o rozvoji podporuje projektování, výstavbu a provoz vysoce kvalitních, odolných infrastruktur šetrných ke klimatu s cílem podpořit rovný a cenově dostupný přístup pro všechny, růst, obchod a investice. Na této oblasti se podílí i obchodní politika, politika rozšíření a politika sousedství.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Výrobní průmysl** představuje dvě třetiny vývozu EU, je v něm zaměstnáno 36 milionů lidí (ve výrobním průmyslu je tedy každé páté pracovní místo v Evropě) a přispívá k vysoké životní úrovni evropských občanů.
- **Emise skleníkových plynů** související s průmyslovými procesy a použitím produktů v období 2000–2016 klesly o více než 17 %. Toto zlepšení navíc bylo potvrzeno snížením spotřeby energie v průmyslu v období 2000–2016 o 17 %.
- **Investice do výzkumu a vývoje:** Podíl Evropy na celosvětových investicích do výzkumu a vývoje činí 20 %, z Evropy pochází třetina veškerých vysoce kvalitních vědeckých publikací a Evropa zaujímá světové prvenství v průmyslových odvětvích, například ve farmaceutickém, chemickém, strojírenském a módním průmyslu. Dvěma největšími investory v oblasti výzkumu a vývoje jsou podnikatelský sektor (65 %) a sektor vysokých škol (23 %), podíl veřejné správy v roce 2016 činil 11 %.
- **Počet patentových přihlášek** v EU se před hospodářskou krizí značně zvýšil, od té doby však stagnuje.
- **Sociální odpovědnost podniků:** 77 % podniků v EU uvádí ve svém výkaznictví sociální odpovědnost podniků a mnoho z nich zaujímá vedoucí postavení v oblasti začleňování sociální odpovědnosti podniků a činností odpovědného chování podniků do cílů udržitelného rozvoje.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 10 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 9 alespoň 73 bodů ze 100, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly. 10 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Evropa určuje cestu směrem k udržitelnějšímu průmyslu podporujícímu začlenění. Hospodářské, společenské a ekologické transformace budou stále rychlejší, stejně jako průlomové technologické objevy v oblastech, jako je např. robotika, internet věcí, umělá inteligence a energetické systémy. Automatizace umožněná rozvojem informačních technologií změní tradiční výrobní postupy a podstatu práce. Průmysl se stále více začleňuje do globálních hodnotových řetězců se silnými prvky služeb. Nově vznikající obchodní modely naruší tradiční trhy. Samotné inovace a tvorba hodnot se výrazným způsobem mění v důsledku nové generace spotřebitelů, kteří očekávají spoluvytváření hodnot, udržitelné chování podniků, konektivitu a měření výkonnosti v reálném čase. Novým konkurenčním faktorem se stávají data. Poptávka po surovinách stále poroste. V souvislosti s napjatou situací v oblasti zásob přírodních zdrojů a změnou klimatu, která se stává stále hmatatelnější realitou, exponenciálně poroste poptávka po udržitelných produktech, spotřebě v souladu s požadavky oběhového hospodářství a nulových či nízkých emisí a jsou potřebné ekologické inovace. Evropa posílí své investice do výzkumu a inovací a odolné infrastruktury mimo jiné prostřednictvím programu Horizont Evropa – příštího rámcového programu EU pro výzkum a inovace.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, umělá inteligence, internet věcí, plná digitalizace, oběhové, nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, zaměření na odolné společnosti, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, odpovědná a udržitelná těžba a odpovědné a udržitelné využívání zdrojů, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, skupinové financování a vzdělávání, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nízké investice veřejného a soukromého sektoru, rovněž v oblasti výzkumu a inovací, měnící se hodnotové řetězce, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, změny v globální poptávce, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, sociální nerovnosti, stárnutí našich společností, změna klimatu a environmentální rizika spojená s rostoucí poptávkou po přírodních zdrojích, propast mezi městskými a venkovskými oblastmi.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropské programy družicové navigace Galileo a EGNOS díky zvýšené přesnosti a spolehlivosti nabízejí lepší informace k o poloze a čase s výrazným pozitivním dopadem pro mnoho evropských služeb a produktů, které lidé každý den využívají, od navigačních zařízení v automobilech po mobilní telefony, jakož i kritické služby odezvy na mimořádné události. Skupina pro pozorování Země prosazuje aplikace na pozorování životního prostředí za účelem podpory cílů udržitelného rozvoje a Pařížské dohody o klimatu.

Transevropské sítě řeší potřebu odolných, bezproblémových a inovativních infrastruktur v odvětví dopravy, energetiky a v digitálním odvětví. Jejich cílem je poskytovat propojení pro všechny regiony EU, a tím přispívat k začleňování občanů ve všech částech Evropy. Infrastruktura je vybudována a přizpůsobena tak, aby bylo zajištěno, že odolá rizikům spojeným se změnou klimatu, a současně podporuje začlenění, posiluje inovace a tvorbu pracovních míst.

Vedoucího postavení v inovacích v EU dosahuje Švédsko díky vysokým soukromým a veřejným investicím do výzkumu a vývoje, velkému počtu patentových přihlášek, inovativním malým a středním podnikům a vysokému podílu zaměstnanosti v činnostech vyžadujících vysokou úroveň znalostí. Navíc investice do výroby rostou rychleji, než je průměr EU, a energetická účinnost průmyslové výroby je velmi vysoká.

Tematická platforma pro inteligentní specializaci zaměřená na modernizaci průmyslu nabízí příležitosti regionálním řídicím orgánům s podobnými prioritami inteligentní specializace v oblasti spolupráce na základě vzájemných kompetencí a sdílení infrastruktury a umožňuje rozšíření dopadu a vypracování společných investičních projektů.

Evropský fond pro strategické investice pomohl jedné estonské společnosti vyrobit zásobník energie, tzv. ultrakondenzátor. Jedná se o zařízení, které má stonásobně vyšší kapacitu než běžná baterie a vydrží jeden milion dobíjecích cyklů. Společnost získala 15 milionů EUR na vybudování výrobního zařízení v Německu, kde bude možné vyrobit ročně miliony nových ultrakondenzátorů.

Reduce inequality within and among countries

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Nerovnost je stejně jako chudoba vícerozměrným konceptem. Zahrnuje nerovnosti ve výsledcích i příležitostech, např. nerovnost příjmů, nerovný přístup k sociální ochraně, jakož i mezigenerační přenos nerovností. Nerovnost příležitostí je důležitou hnací silou nerovnosti příjmů. V rámci EU dochází ke konvergenci příjmů a životní úroveň se ve většině členských států po krizi zvyšuje. Evropské ekonomiky opět sílí, ačkoli rostou obavy týkající se inkluzivnosti hospodářského růstu. Nerovnost příjmů v EU jako celku se za poslední roky stabilizovala, avšak její úroveň představuje výzvu. Marginalizované a zranitelné skupiny, např. lidé se zdravotním postižením, migranti a etnické menšiny (včetně Romů), lidé bez domova nebo osamělí starší lidé a děti jsou postiženy specifickými formami nerovností. Jejich sociálně ekonomické začlenění je i nadále nedostatečné. Nerovnost může bránit hospodářskému růstu, makroekonomické stabilitě a může případně narušit sociální soudržnost. Pokud jde o globální úroveň, přetrvávající vysoké úrovně nerovností v partnerských zemích EU představují hrozbu pro pokročení ke splnění většiny cílů udržitelného rozvoje. Globální nerovnost může rovněž vést k vyšší migraci do EU. V reakci na nedávné výzvy v oblasti migrace Komise zaměřila své úsilí na poskytnutí bezprostřední reakce a vybudování udržitelného systému pro budoucnost, který by byl odolný vůči krizím. Zásadní význam má udržitelné řízení migračních toků. Vnější činnost Unie, včetně její zahraniční a bezpečnostní politiky, rozvojové politiky, politiky rozšíření a politiky sousedství, jakož i obchodní a investiční politiky EU, přispívají k řešení příčin nerovnosti mimo Evropu. Například Evropský konsensus o rozvoji podporuje zásadu, že nikdo nemá být opomenut, a zavazuje se přijmout opatření ke snížení nerovnosti příjmů a podporovat rovné příležitosti pro všechny.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Disponibilní příjem:** Ekonomické rozdíly mezi zeměmi EU se v průběhu času snížily. Očištěný reálný hrubý disponibilní příjem domácností na hlavu ve velké většině členských států vzrostl. V roce 2017 převyšoval v průměru o 4,4 % úroveň před krizí v roce 2008. Mezi členskými státy EU došlo k určité konvergenci příjmů, jelikož disponibilní příjem v členských státech s nižší úrovní příjmů, jako je např. Rumunsko, Bulharsko a Polsko, rostl rychleji než průměr EU.
- **Příjmová nerovnost:** V roce 2017 získalo v členských státech EU měřeno průměrem EU 20 % nejbohatších domácností podíl příjmů, který byl 5,1krát vyšší než podíl nejchudších 20 %, což stále převyšuje úroveň před krizí (4,9 % v roce 2009). Avšak tento podíl v porovnání s rokem 2016 (5,2 %) klesl, což naznačuje určité lepší vyhlídky v oblasti snižování nerovnosti v příjmech v členských státech EU. V rámci členských států EU lze pozorovat stabilizační trendy v oblasti příjmů, pokud jde o podíl 40 % obyvatel nacházejících se na spodní příjmové hladině. V roce 2008 a 2012 dosahoval 21,2 %, v roce 2016 mírně klesl na 20,9 % a v roce 2017 opět vzrostla na 21,2 %.
- **Nerovnost příležitostí:** Důležitým rysem nerovnosti příležitostí je dopad socioekonomického postavení rodičů na dosažené vzdělání jejich dětí. Podle testu v rámci Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2015 má 33,8 % žáků EU z nejvíce znevýhodněného sociálně ekonomického prostředí špatné výsledky ve vědě, zatímco u jejich lépe sociálně postavených spolužáků se to týká jen v 7,6 % případů. Mezi členskými státy existují značné rozdíly.

- **Rozvojová pomoc:** EU zůstává největším dárce na světě a poskytuje více než 50 % veškeré celosvětové rozvojové pomoci, čímž rovněž pomáhá ke snížení nerovností po celém světě. Celkové financování EU ve prospěch rozvojových zemí, zahrnující toky z veřejného i soukromého sektoru, se od roku 2001 více než zdvojnásobilo a představuje průměrný roční růst ve výši 6,4 %.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 13 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 10 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU a její členské státy budou v EU usilovat o zajištění udržitelného růstu podporujícího začlenění, který je nezbytnou podmínkou ke snížení nerovností. Budou kombinovat účinnou, efektivní a přiměřenou sociální ochranu a podporovat služby, kvalitní vzdělání umožňující rovné příležitosti pro všechny a dobře fungující trhy práce podporované účinnými politikami trhu práce. To nejenže umožní snížit nerovnosti mezi členskými státy EU, ale rovněž významně sníží nerovnosti v rámci členských států. Technologický pokrok, zejména zavedení umělé inteligence, bude muset být dobře řízen, aby se předešlo vytvoření digitální propasti. Pokud jde o migrační trendy, je zřejmé, že žádná země nemůže ani by neměla čelit těmto obrovským migračním tlakům sama. EU bude dále omezovat pobídky pro nelegální migraci, zachraňovat životy a zajišťovat vnější hranice, provádět silnou společnou azylovou politiku a politiky v oblasti legální migrace a současně pomůže začlenit účinně legální migranty a uprchlíky na trhy práce EU a do společností EU. Vnější činnost EU bude nadále řešit nerovnosti mimo Evropu.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, sociální zabezpečení (např. zdanění a sociální ochrana a systémy sociálního začlenění, politiky na trhu práce, politiky v oblasti bydlení, zdravotní péče, péče o děti, dosažené vzdělání, úroveň kvalifikace a dlouhodobé učení), dostupnost dopravy a digitální dostupnost, řešení územního rozměru nerovnosti, boj proti podvodům a korupci, udržitelné financování, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, stárnutí společnosti, měnící se složení domácností (např. jednočlenné domácnosti), nedostatky v sociálním zabezpečení, změna klimatu a zhoršování životního prostředí, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, celosvětový návrat k hospodářskému protekcionismu.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropský konsensus o rozvoji podporuje zásadu, že nikdo nemá být opomenut, a zavazuje se přijmout opatření ke snížení nerovnosti příjmů a podporovat rovné příležitosti pro všechny. Cílem obchodní a investiční politiky EU je maximalizovat potenciál obchodních preferencí, obchodních dohod a investičních dohod pro tvorbu pracovních míst, vysoké úrovně ochrany pracovníků a tvorbu investic v partnerských zemích, zejména v rozvojových zemích, čímž přispívá ke snižování nerovností.

Mnoho z 20 zásad evropského pilíře sociálních práv se týká zajišťování rovných příležitostí pro všechny, spravedlnosti a začlenění do trhu práce a společnosti. Pilíř je doplněn srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů, který monitoruje trendy a výkon v celé EU. Klíčovým prováděcím mechanismem pilíře je evropský semestr. Bylo více posíleno jeho zaměření na sociální spravedlnost, nerovnosti a inkluzivnější růst. Politika soudržnosti EU podporuje sociální začlenění a boj proti chudobě a diskriminaci.

Daňový systém a systém dávek na Kypru nyní účinněji řeší příjmovou nerovnost. Redistribuční účinky od krize se téměř zdvojnásobily (v období 2009–2016). Například v roce 2014 zavedl Kypr systém zaručeného minimálního příjmu, který rovněž motivuje k práci. Zdá se, že systém má významný pozitivní dopad na snižování chudoby a nerovnosti a přispěl k posílení záchranné sociální sítě.

Pilotní projekt „Housing First for Families (Bydlení především pro rodiny)“ v České republice, který spravuje Magistrát města Brna, představuje spolupráci města a komunitních partnerů při řešení problému bezdomovectví. V rámci projektu byla padesáti romským a neromským rodinám, které bydlely v ubytovnách a jiných formách bytové nouze, nabídnuta možnost bydlet v městském bytě a intenzivní podpora v podobě řízení jednotlivých případů podle zásady „bydlení především“. Na základě pilotního projektu byl přijat akční plán k ukončení bezdomovectví rodin v Brně na období 2018–2025.

La Bolsa Social je první kapitálovou platformou ve Španělsku zaměřenou na crowd-impacting (společné vytváření dopadu), která sdružuje investory a podniky, kteří chtějí vytvářet pozitivní sociální dopad. Společnost spojuje investory investující do sociálních dopadů s podniky za účelem prosazování cílů udržitelného rozvoje. La Bolsa Social poskytla 10 společnostem zaměřeným na sociální a environmentální dopad částku 1,8 milionu EUR. Pět z nich se zaměřovalo konkrétně na poskytování přístupu osobám se zdravotním postižením k informacím, sociálnímu životu a veřejnému prostoru.

Švédský projekt „Bread in Bergslagen“ zahrnuje kurzy pečení tradičního chleba jakožto prostředku k zapojení nově příchozích migrantů a poskytnutí odborné přípravy. Jako výchozí bod pro dialog byla využita fyzická činnost, zatímco vyškolení dobrovolníci usnadňovali diskuze mezi účastníky.

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Města v Evropě jsou v samém středu ekonomických, environmentálních a sociálních výzev dnešní doby. Více než 70 % občanů EU žije v městských oblastech a ve městech je generováno přibližně 85 % hrubého domácího produktu EU. Města a obce mají zásadní význam pro dobré životní podmínky Evropanů a jejich kvalitu života, neboť plní funkci středisek hospodářského a sociálního rozvoje a inovací. Přitahují mnoho lidí, neboť nabízejí širokou řadu příležitostí v oblasti vzdělávání, zaměstnání, zábavy a kultury. Avšak města rovněž čelí výzvám, z nichž můžeme uvést např. migrační tlaky a sociální vyloučení, kongesci, nedostatek přiměřeného bydlení, zhoršující se kvalitu infrastruktury a rostoucí znečištění ovzduší. Města jsou rovněž zvláště zranitelná, pokud jde o změnu klimatu a dopady přírodních katastrof. Společnou snahou Komise, členských států a evropských měst je posílit městský rozměr evropských a vnitrostátních politik. Evropská unie v souladu s novou městskou agendou OSN posiluje odolnost městského prostředí prostřednictvím předcházení katastrofám a rizikům souvisejícím s klimatem a reaguje koordinovanějším způsobem na různé městské problémy. Na mezinárodní úrovni usilují evropská rozvojová, zahraniční a bezpečnostní politika a politika v oblasti rozšíření a sousedství o zlepšení životních podmínek ve městech. Evropský konsensus o rozvoji zdůrazňuje potřebu soustředit se více na města a místní orgány jakožto důležité aktéry při dosahování cílů udržitelného rozvoje.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Míra recyklace komunálního odpadu** vzrostla mezi roky 2007 a 2016 o 11,0 procentního bodu.
- **Kvalita bydlení** v EU se za posledních šest let zlepšila. Podíl obyvatel EU, kteří trpí základními nedostatky v oblasti bydlení, klesl mezi roky 2007 a 2017, kdy dosahoval 13,1 %, o 4,8 procentního bodu.
- Lidé žijící ve městech měli snadnější přístup k **veřejné dopravě**, přičemž pouze 9,7 % z nich uvedlo vysoké nebo velmi vysoké obtíže oproti 37,4 % žijícím ve venkovských oblastech.
- Rozsáhlá problematická místa z hlediska **znečištění ovzduší** přetrvávají, ačkoli expozice znečištění ovzduší způsobenému jemnými částicemi mezi roky 2010 a 2015 klesla téměř o 20 %.
- **Uměle vytvořená plocha** na jednoho obyvatele vzrostla od roku 2009 o 6 % v roce 2015. Jelikož Evropa je jedním z nejurbanizovanějších světadílů, je třeba dalšího úsilí k zastavení degradace půdy.
- **Místní a regionální orgány** zapojené do akčních plánů Evropského paktu starostů a primátorů dosáhly 23% snížení emisí skleníkových plynů, snížení konečné spotřeby energie o 18 % a usilují o zvýšení podílu místní výroby energie, tak aby do roku 2020 představovala 19 % spotřebované energie.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 23 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 11 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. 10 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že do roku 2050 vzroste podíl městského obyvatelstva v Evropě na více než na 80 %. EU a její členské státy na všech úrovních správy společně s občanskou společností, podniky a výzkumnými pracovníky pracují na vytvoření stále se vyvíjejícího města pro budoucí společnost. Evropská města si zachovají svoji přitažlivost pro občany, neboť jim nabízejí stále více pracovních příležitostí, vyšší kvalitu života a sociální služby. V zájmu společného kvalitního života evropská města spolupracují participativním způsobem se zúčastněnými stranami na všech úrovních v oblastech, jako je bydlení, energetika, mobilita, voda, opatření v oblasti klimatu, vymýcení chudoby, nerovnost, oběhové hospodářství, odolnost a bezpečnost. Evropská města se stanou inteligentnějšími městy s účinnějšími tradičními sítěmi a službami a budou využívat digitální a telekomunikační technologie ve prospěch svých občanů a podniků.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Inteligentní specializace, partnerství mezi městy, zapojení společnosti a participativní politika (např. sdílená správa měst, platformy složené z mnoha zúčastněných stran), plány udržitelné městské mobility, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové financování a další formy inovativního financování, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, ekonomika sdílení, nízkoemisní veřejná doprava, aktivní mobilita (chůze a jízda na kole) a příslušná infrastruktura, výzkum a vývoj, nízkoemisní budovy, městské zemědělství, městská zeleň.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, znečištění, stárnutí společnosti, trestná činnost a bezpečnostní hrozby, podvody a korupce, sociální nerovnosti, rostoucí ceny bydlení.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

V oblasti rozvoje Komise sleduje nový přístup týkající se spolupráce Evropské unie s městy a místními orgány ve třetích zemích, který spočívá v zaměření vnější podpory EU na plánování, financování a správu měst.

Amsterodamským paktem byla v květnu 2016 zahájena městská agenda EU. Představuje novou víceúrovňovou pracovní metodu podporující spolupráci mezi členskými státy, městy, Komisí a dalšími zúčastněnými stranami s cílem podpořit růst, obyvatelnost a inovace v evropských městech a určovat a řešit sociální výzvy. Tím, že se zaměřuje na konkrétní priority v rámci zvláštního partnerství, městská agenda EU usiluje o zlepšení kvality života v městských oblastech.

Současná obtížná situace na trhu s bydlením v Irsku je částečně způsobena zhroucením úrovně bytové výstavby. V roce 2016 irská vláda zahájila Action Plan for Housing and Homelessness: Rebuilding Ireland (Akční plán v oblasti bydlení a bezdomovectví: obnova Irska), který je zaměřen na urychlení nabídky bydlení všech typů vlastnictví. Akční plán má pět hlavních pilířů k řešení konkrétních výzev: řešení bezdomovectví, urychlení sociálního bydlení, větší bytovou výstavbu, zlepšení odvětví nájemního bydlení a využívání stávajícího bytového fondu.

Projekt „Global Nachhaltige Kommune“ (Globální udržitelná obec) realizovaný ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko pomáhá 15 místním orgánům, od malých a středních po velká města a zemědělské okresy, prostřednictvím systematické podpory při vypracování strategie udržitelnosti, která řeší jednotlivé místní výzvy na základě globálního rámce cílů udržitelného rozvoje. Tento přístup přijaly rovněž další německé regiony.

LIPOR, společnost v regionu Grande Porto v Portugalsku specializující se na nakládání s odpady mezi obcemi, je odpovědná za řízení, využití a zpracování komunálního odpadu vyprodukovaného v přidružených obcích. Společnost LIPOR investovala do vytvoření zábavního parku na staré skládce, kde byla předtím provedena obnova životního prostředí a krajiny. Vytvořila zde vhodné prostředí pro hry, volný čas a školení.

Na úrovni občanské společnosti: Estonská nevládní organizace Urban Laboratory se zabývá rozvojem udržitelných a inkluzivních měst. Urban Laboratory poskytuje poradenství místním orgánům, zavádí v Estonsku moderní trendy a zvyšuje informovanost lidí o životním prostředí.

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cílem udržitelné spotřeby a výroby je snížit environmentální stopu Evropy změnou způsobu, jakým vyrábíme, distribuujeme a spotřebováváme zboží a využíváme zdroje. EU dosáhla za posledních několik let pokroku na cestě k vytvoření zeleného a konkurenceschopného nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje, avšak udržitelná spotřeba a výroba stále zůstávají klíčovou výzvou pro dosažení cílů udržitelného rozvoje v EU a vyžadují pokračující úsilí na všech úrovních. Přístup EU má za cíl prosazovat účinné využívání zdrojů a zároveň snižovat dopady na životní prostředí prostřednictvím přechodu na oběhové hospodářství, v němž se hodnota výrobků, materiálů a zdrojů udržuje v ekonomice co možná nejdéle a v němž vznikají jen minimální odpady a i minimální znečištění. 54 opatření akčního plánu EU pro oběhové hospodářství z roku 2015 zasahuje ve všech fázích cyklů výrobků a materiálů (výroba, spotřeba, nakládání s odpady, trh s druhotnými surovinami, inovace a investice, monitorování) a pět prioritních oblastí (plasty, potravinový odpad, kritické suroviny, stavebnictví a demolice, biomasa a výrobky z biologických materiálů). Více než 85 % opatření bylo do roku 2018 splněno, zbývající z nich byla zahájena. Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství byla zahájena v roce 2017 s cílem podpořit podniky, veřejné orgány a jiné zúčastněné strany ve sdílení znalostí a prezentování osvědčených postupů, stejně tak byla v roce 2016 zahájena platforma EU věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami. V rámci městské agendy EU bylo vytvořeno zvláštní partnerství, které se zabývá touto otázkou a navrhuje několik opatření k začlenění oběhového hospodářství ve městech. Dále je dlužno uvést, že evropská strategie pro biohospodářství, která byla v roce 2018 obnovena, podporuje modernizaci a posilování průmyslové základny EU prostřednictvím vytváření nových hodnotových řetězců a ekologičtějších a nákladově efektivnějších průmyslových postupů. Pokud jde o vnější úroveň, EU podporuje odpovědné řízení dodavatelských řetězců a systémy spravedlivého a etického obchodu jako součást své obchodní agendy založené na hodnotách. Rovněž politiky rozvoje, rozšíření a sousedství zdůrazňují ve svých opatřeních význam udržitelné spotřeby a výroby.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Oddělení hospodářského růstu od spotřeby přírodních zdrojů** se měří pomocí produktivity zdrojů a energetické produktivity EU. Od roku 2001 zvýšila EU svoji produktivitu zdrojů o 36,4 % (2017) a svoji energetickou produktivitu o 29,2 % (2016), což znamená, že na jednotku použitých materiálů nebo použité energie byl vyprodukován větší výstup (ve smyslu HDP).
- Mezi roky 2004 a 2016 se **množství vyprodukovaného odpadu**, s vyloučením nejvýznamnějších druhů minerálního odpadu, snížilo v EU o 6,5 %. Mezi roky 2004 a 2014 **míra recyklace EU** mírně vzrostla z 53 % na 55 % a míra využití oběhového materiálu vyjadřující podíl materiálů získaných z nasbíraného odpadu na celkovém využití materiálů vzrostla z 8,3 % na 11,7 %.
- Hospodářství EU je závislé na surovinách ze zbytku světa. Více než 60 % celkových fyzických dovozů tvoří suroviny.

UMÍSTĚNÉ V CELOSUVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 11 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 12

více než 60 bodů ze 100. Celkově se v průměru pro členské státy EU jedná o cíl udržitelného rozvoje v pořadí s druhými s nejhorsšími výsledky.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

⊖ EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

V situaci tlaku na dodávky materiálů a její vlastní relativně omezené domácí materiální zdroje se Evropa bude muset nadále zaměřovat na udržitelnou výrobu a spotřebu. Zvláštní pozornost bude třeba věnovat kovovým rudám a kritickým surovinám, které mají vysokou hodnotu a u nichž je Evropa zvláště závislá na jejich dovozu. Rovněž bude nutný důraz na těžké a energeticky náročné materiály, jako jsou např. cement, hliník, ocel a plasty, jelikož mají potenciál pro snižování emisí skleníkových plynů. Pozornost je nutné věnovat rovněž odvětvím, v nichž má využívání zdrojů zvláště vysoký dopad na životní prostředí (například pokud jde o využívání vody, znečištění, kvalitu ovzduší a živiny), například potravinové systémy a textil. Díky revidovaným právním předpisům EU o odpadech a akčnímu plánu EU týkajícímu se potravinového odpadu sníží EU ročně vyprodukovaný potravinový odpad, aby pomohla k dosažení celosvětového cíle snížit potravinový odpad do roku 2030 o polovinu. Právní předpisy o odpadech povedou ke zvýšení měr recyklace na právně závazných 60 % do roku 2030, přičemž u mnoha obalových materiálů platí vyšší míry. Bude třeba věnovat pozornost zajištění vyšší kvality recyklování, nikoli jen kvantity, s cílem snížit využívání zdrojů a produkci odpadů prostřednictvím lepšího návrhu výrobků, a systematickým přístupům, které udržují výrobky a materiály v užívání, a tím poskytují hodnotu v hospodářství. Recyklovaný obsah v nových výrobcích, zejména v plastových výrobcích, musí být zvýšen.

+ PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změna chování, zapojení společnosti, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce, partnerství a participativní politika, vzdělávání, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové financování a další formy inovativního financování, předvídatelné politiky pro spravedlivý přechod, umělá inteligence, nové technologie, výzkum a inovace, ekonomika sdílení a oběhové hospodářství, digitalizace, biohospodářství, digitalizace, udržitelné financování, reformované zdanění (např. zdanění zdrojů a znečištění), zelené veřejné zakázky, inteligentní města, internet věcí, otevřený a spravedlivý trh.

⊖ RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Tradiční/konzervativní spotřeba a modely výroby, odolnost odvětví/regionů ztrácejících své tradiční hospodářské činnosti, pomalá změna právního prostředí, nedostatek finančních pobídek.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Na mezinárodní úrovni je jednou ze stěžejních iniciativ EU iniciativa „Switch to Green“ (Přepněte na zelenou), která sdružuje vlády a zúčastněné strany z EU a partnerských zemí a je zaměřena na přijetí postupů v oblasti udržitelné spotřeby a výrobních postupů soukromým sektorem.

V roce 2018 byla přijata nová pravidla EU v oblasti odpadu, jejichž cílem je, že všechny členské státy musí do roku 2030 opakovaně využít či recyklovat 60 % komunálního odpadu a 70 % obalového odpadu a do roku 2035 snížit skládkování na méně než 10 %. Nová pravidla v oblasti odpadů poprvé vyžadují, aby členské státy přijaly zvláštní programy předcházení vzniku potravinového odpadu a snižovaly a monitorovaly úrovně potravinového odpadu a podávaly o této oblasti zprávy.

Nedávný návrh nařízení ve Švédsku snižuje daň z přidané hodnoty (DPH) účtovanou na opravy a poskytuje daňovou úlevu na náklady práce v souvislosti s opravami. Opatření sníží náklady spotřebitelů na opravu spotřebičů a podpoří je, aby nechali spotřebiče opravit namísto toho, aby je vyhodili a koupili si nové.

Lublaň s pomocí fondů EU vyvinula integrovaný systém odpadového hospodářství, který zahrnuje 37 obcí a má regionální středisko pro nakládání s odpady. Od přistoupení k EU posílilo hlavní město Slovinska tříděný sběr a recyklaci odpadu a snížilo množství odpadu odesílaného ke skládkování o 59 %. Investovalo také do předcházení vzniku odpadů a do jejich opětovného využití. V Lublani nyní vzniká o 41 % méně odpadů na jednoho obyvatele, než kolik činí evropský průměr, a město se rozhodlo upustit od výstavby dvou nových spaloven, jež původně plánovalo.

Podnik UMICORE se během 20 let transformoval z belgické společnosti zaměřené na těžbu neželezných kovů do celosvětové skupiny zabývající se materiálovou technologií a recyklací, která zaměstnává 10 000 osob, má obrát 10,4 miliardy EUR a investuje v Belgii, Bulharsku, Nizozemsku a Francii. Společnost využívá model oběhového hospodářství spočívající ve zpětném získávání cenných kovů a kritických surovin z odpadních elektronických a elektrických zařízení.

Evropská federace potravinových bank společně se svými členy v roce 2017 poskytla charitativním organizacím v první linii 4,1 milionu porcí jídla za den určených pro 8,1 milionu lidí. Tato činnost probíhá v úzké spolupráci s provozovateli potravinářských podniků s cílem šetřit potravinami, které by se jinak staly odpadem, a dát je k dispozici těm, kteří je potřebují.

Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládnání jejích dopadů

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Změna klimatu je jednou z největších globálních výzev naší generace. Boj proti změně klimatu vyžaduje globální opatření ke snížení celosvětových emisí skleníkových plynů. EU stojí v čele mezinárodního úsilí k dosažení celosvětové dohody o klimatu. Mezinárodní společenství, včetně EU, se zavázalo k zastavení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C ve srovnání s úrovněmi před průmyslovou revolucí a k úsilí o omezení tohoto nárůstu na 1,5 °C. Tyto cíle, které se opírají o vědecký výzkum jako součást Mezivládního panelu pro změnu klimatu, jsou zakotveny v Pařížské dohodě. EU se zavázala snížit své emise skleníkových plynů do roku 2020 o 20 % a do roku 2030 nejméně o 40 % (oproti úrovním z roku 1990). EU je na cestě ke splnění svého cíle snižování emisí pro rok 2020 a zavedla právní předpisy k dosažení svého cíle na rok 2030, včetně ambiciózních právních předpisů v oblasti energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů. Od roku 2013 strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu podporuje opatření, aby Evropa byla vůči změně klimatu odolnější. Avšak EU musí učinit více, aby dostala znění Pařížské dohody a značně snížila svoji závislost na fosilních palivech, která jsou stále významně dotována. Komise předložila v listopadu 2018 svoji strategickou, dlouhodobou vizi prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Zdůrazňuje, jakým způsobem by všechna odvětví a všechny politiky měly přispívat k dosažení tohoto přechodu. Na mezinárodní úrovni zahraniční a bezpečnostní politika EU a politiky EU v oblasti rozvoje, rozšíření a sousedství aktivně začleňují cíle v oblasti klimatu. Boj proti změně klimatu je rovněž zahrnut v kapitolách o obchodu a udržitelném rozvoji v obchodních a investičních dohodách EU nové generace a je rovněž nedílnou součástí postojů EU ve skupině G20, která je hlavním fórem největších světových ekonomik.

HLAVNÍ TENDENCE

- EU i nadále úspěšně **odděluje svůj hospodářský růst od emisí skleníkových plynů**: během období 1990–2017 vzrostl souhrnný hrubý domácí produkt EU o 58 %, zatímco celkové emise skleníkových plynů oproti úrovním z roku 1990 klesly o 22 %. Na úrovni členských států existují od roku 1990 významné rozdíly v trendech emisí skleníkových plynů, přičemž některé členské státy snížily emise téměř o 60 % a v několika členských státech se emise zvýšily.
- **Intenzita emisí skleníkových plynů u spotřeby energie** – emise na jednotku spotřebované energie – klesla mezi roky 2000 a 2016 o 12,1 %.
- Cílem EU je splnit svůj cíl **energetické účinnosti** pro rok 2020 ve **výši 20 %**. Mezi rokem 2005 a 2006 spotřeba primární energie EU klesla o 9,9 % a její konečná spotřeba energie o 7,1 %. V období 1980–2016 představovaly **ztráty spojené s počasím a klimatem** pro členské státy celkem 410 miliard EUR ztrát v hodnotách roku 2016.
- Dotace na fosilní paliva zůstávají vysoké. Odhaduje se, že v EU bylo mezi roky 2014 a 2016 každoročně na produkci a spotřebu fosilních paliv přiděleno přibližně 112 miliard EUR.
- EU sleduje celkový cíl vyčlenění 20 % prostředků ve stávajícím **evropském víceletém rozpočtu na období 2014–2020 na výdaje související s oblastí klimatu a navrhla zvýšit tento cíl v období 2021–2027 na alespoň 25 %**.

- Mezi roky 2013 a 2018 se počet členských států s **vnitrostátní strategií přizpůsobování se změně klimatu** zvýšil z 15 na 25 a ve zbývajících členských státech práce pokračují. Odhaduje se, že 26 % měst EU a 40 % měst s více než 150 000 obyvateli mělo v roce 2018 lokální plány pro přizpůsobení.
- EU a její členské státy jsou **největšími světovými poskytovateli finančních prostředků v oblasti klimatu**: V roce 2017 Evropská investiční banka a členské státy poskytly 20,4 miliardy EUR na pomoc rozvojovým zemím při řešení otázek změny klimatu a přizpůsobení se této změně, což je více než dvojnásobek částky v roce 2013. To představuje přibližně polovinu celkové světové hodnoty.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 22 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 13 více než 80 bodů ze 100. Pět členských zemí EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU zůstává odhodlána jít příkladem v boji proti změně klimatu a dosáhne svého cíle snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů ve srovnání s úrovněmi z 90. let o alespoň 40 %. Komise na podzim roku 2018 předložila návrh dlouhodobé strategické vize EU v souladu s Pařížskou dohodou, která uvádí cesty k dosažení nulových emisí skleníkových plynů v EU do roku 2050. Komise nabídla ucelenou vizi pro modernější, konkurenceschopnější a odolnější evropské hospodářství, které je rovněž sociálně spravedlivější pro všechny Evropany a v němž není nikdo opomíjen. EU bude nadále zastávat vedoucí postavení v oblasti změny klimatu a prosazovat vyšší globální ambice po roce 2030 ze všech nejvíce znečišťujících zemí po celém světě. V této souvislosti zůstane prioritou další posílení ambiciózní globální reakce na dopady změny klimatu. Dalšími důležitými prioritami zůstane snižování rizik katastrof, přizpůsobení se změně klimatu a zmírnění jejích dopadů. EU bude pokračovat ve spolupráci na mezinárodních fórech, jako je např. Mezinárodní organizace pro civilní letectví a Mezinárodní námořní organizace.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Čistá energie a nízkoemisní a bezemisní mobilita, oběhové nízkouhlíkové hospodářství, biohospodářství a udržitelné výrobní řetězce, změna chování, participativní politika, předvídatavé politiky pro spravedlivý přechod, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, inovativní a udržitelní financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zelené veřejné zakázky, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), vzdělávání, zelená digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, odolné společnosti, multilateralismus, využívání environmentálních výrobků a služeb.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nedostatečné veřejné a soukromé investice, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, sociální nerovnosti, zvyšující se spotřeba energie a negativní dopad na životní prostředí zapříčiněný digitalizací, narušení ekosystémů a biologické rozmanitosti, pomalé změny v regulačním prostředí.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Cílem globální aliance EU pro boj proti změně klimatu (GCCA+) je posílit politický dialog a podporovat rozvojové země v jejich úsilí v oblasti řešení změny klimatu.

Místní orgány jsou hnací silou v boji proti změně klimatu na úrovni správy, která je nejbližší občanům. Pakt starostů a primátorů EU v oblasti energetiky a klimatu spojuje tisíce orgánů místní správy, které se dobrovolně zavázaly k provádění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky. Rovněž významně přispěl ke zvyšování povědomí na místní úrovni o potřebě připravit se na dopady změny klimatu, přičemž ústřední roli při ochraně lidí a jejich majetku mají místní opatření pro přizpůsobení se a odolnost.

Ve Francii mají obce s více než 20 000 obyvateli (v nichž žije 90 % francouzské populace) povinnost přijmout místní plány pro oblast klimatu, které musí obsahovat části o zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně. V roce 2018 vypracovalo přibližně 75 % francouzských obcí místní plány zmírňování a přibližně 55 % vypracovalo místní plány pro přizpůsobení se. Tyto míry jsou dva až pětkrát vyšší než v zemích, v nichž taková vnitrostátní regulace neexistuje.

Geotermální elektrárna chorvatském Prelogu bude moci využívat celý energetický obsah geotermální mineralizované vody: teplo z termální vody a energie obsažená v akviférových plynech, jako je např. methan, rozpuštěných ve vodě způsobují, že je téměř 100 % bez emisí skleníkových plynů. Může sloužit jako plán pro udržitelnější využívání geotermálních zdrojů a vést k dalšímu zvýšení příležitostí v Evropě a na celém světě.

Tři velké společnosti ve Švédsku zahájily v roce 2016 iniciativu Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology (HYBRIT). Jejím cílem je vytvořit proces výroby železa s emisemi skleníkových plynů blížícími se nule, při němž se kyslík odstraňuje z železné rudy pomocí vodíkového plynu, a nikoliv pomocí koksu (z uhlí).

Evropský sbor solidarity je iniciativa EU, v jejímž rámci by do roku 2020 mohlo být vyčleněno více než 40 milionů EUR na vytvoření komunitně zaměřených dobrovolnických příležitostí pro mladé lidi v oblasti klimatu a životního prostředí. Jedním z příkladů je projekt Vänö Vänner ve Finsku, díky němuž mohli mladí Italové přispět k udržitelným a ekologickým řešením v oblasti krajiny tvorby na souostroví Turku, a tím přispět k pozitivnímu opatření v oblasti klimatu.

Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Z 28 členských států EU má 23 moře. Pobřeží EU je 7krát delší než pobřeží USA a 4krát delší než pobřeží Ruska. Pokud jsou započítány i odlehlé regiony EU, má EU největší námořní teritorium na světě. EU a země v jejím sousedství sdílejí čtyři hlavní mořské oblasti: Baltské moře, Středozemní moře, Černé moře a severovýchodní Atlantský oceán, přičemž mezi nejdůležitější faktory ovlivňující jejich stav prostředí patří změna stanovišť, nadměrný rybolov, znečištění a acidifikace. Podle měření je v evropských pobřežních vodách jakost vody ke koupání velmi vysoká, avšak organické a chemické znečišťující látky z lidské činnosti, jakož i odpad v mořích, představují pro evropské mořské ekosystémy nadále závažnou hrozbu: na počátku roku 2018 bylo v dobrém chemickém stavu pouze 40 % až 58 % pobřežních vod v EU. Politika EU v oblasti životního prostředí, včetně jejího stěžejního rámcového právního předpisu o strategii pro mořské prostředí, a její integrovaná námořní politika poskytují rámec pro celostní přístup k těmto problémům. Jsou navržena nová celounijní pravidla, která se zaměřují na 10 plastových výrobků na jedno použití, jež se nejčastěji nacházejí na evropských plážích, jakož i na ztracená a opuštěná lovná zařízení, které společně představují 70 % všech odpadků v moři. Díky souboru nových pravidel získá Evropa náskok v řešení této problematiky s celosvětovým dopadem. EU podporuje zachování pobřežních a mořských oblastí na celém světě. Příspěvek EUk odpovědné správě oceánů v rámci mezinárodní správy oceánů zavedl zastřešující rámec pro posilování mezinárodní správy oceánů s cílem zajistit, že oceány budou bezpečné, zabezpečené, čisté a udržitelně spravované. Navíc obchodní a investiční dohody EU zahrnují zvláštní ustanovení týkající se udržitelného řízení a zachování přírodních zdrojů, jako je např. biologická rozmanitost moří a rybolov. Nástroje pro monitorování oceánů za účelem zlepšení jakosti vody poskytuje rovněž program EU pro pozorování Země Copernicus.

HLAVNÍ TENDENCE

- Od roku 2012 do konce roku 2016 se **rozloha chráněných mořských oblastí** v Evropě téměř zdvojnásobila (ze 6 % na 10,8 % hladiny moří EU) a zejména díky evropské mořské síti „Natura 2000“ dále roste. V roce 2016 překročily 10% aičijský cíl týkající se biologické rozmanitosti tři evropské regiony (Baltské moře, Středozemní moře a Černé moře) a severovýchodní Atlantský oceán takřka splnil cílovou hodnotu (9,9 %).
- Stav velké většiny jednotlivých mořských stanovišť a druhů z hlediska ochrany je podle posledního dostupného posouzení nepříznivý. Od roku 1988 dochází k trvalému a alarmujícímu nárůstu kyselosti oceánů. Od roku 2008 bylo dosaženo významného pokroku při definování, sledování a posuzování **dobrého stavu mořského prostředí**, což je předpokladem pro měření pokroku při dosahování čistých a zdravých oceánů a moří.
- **Udržitelnost rybolovu** v severovýchodním Atlantském oceánu, z něž pochází 75 % úlovků EU, se zlepšuje. Počet komerčně významných populací ryb lovených na udržitelných úrovních se zvýšil z 34 % v roce 2007 na 60 % v roce 2015. U rybolovu ve Středozemním moři a Černém moři neprobíhá pokrok směrem k udržitelnosti stejnou rychlostí. Ve Středozemním moři je více než 80 % populací loveno nadměrně.
- **Modrá ekonomika** v EU je 2,5krát větší než ekonomika založená na leteckém a obranném průmyslu dohromady. Vytváří obrat v hodnotě 566 miliard EUR ročně (o 7,2 % více než v roce 2009) a zaměstnává 3,5 milionu lidí (o 5 % více než v roce 2014), což představuje zvýšení o 7,2 %, resp. 2 % oproti roku 2009. V několika členských státech EU rostla modrá ekonomika rychleji než národní hospodářství. Největší modré ekonomiky mají Spojené království, Španělsko, Itálie, Francie a Řecko.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 4 členské státy EU u cíle udržitelného rozvoje č. 14 dosáhly 60 nebo více bodů ze 100. Pět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. Celkově se pro členské státy EU jedná o udržitele cíl s nejhorsím výsledkem, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Vzhledem k tomu, že se přibližně 60 % moří a oceánů nachází mimo hranice vnitrostátních jurisdikcí, bude se EU nadále aktivně podílet na utváření mezinárodní správy oceánů na všech příslušných mezinárodních fórech a při bilaterální spolupráci s klíčovými globálními partnery. Další úsilí je třeba v oblasti meziodvětvové a přeshraniční spolupráce, zejména na regionální úrovni, s cílem řešit stávající a nově se objevující výzvy. Účast bude zintenzivněna zavedením iniciativy OSN týkající se desetiletí vědy o oceánech na období 2021–2030, do níž je EU aktivně zapojena. EU bude nadále podporovat vytváření chráněných oblastí, jakož i jejich účinnou správu založenou na vědeckých poznatcích. Další úsilí je třeba vynaložit k dosažení udržitelného rybolovu, zejména ve Středozemním moři a v Černém moři. Znečištění moří, mimo jiné plasty, hlukem a živnými látkami ze zemědělství zůstane problémem. Do oceánů se postupem času může dostávat méně nových úlomků plastů, avšak plasty, které se již v oceánu nacházejí, budou mít i nadále negativní dopady. Je třeba posílit opatření ke snížení vypouštění lodního odpadu a jiných forem znečištění, zejména živin a hluku. Modrá ekonomika bude v Evropě nadále vzkvétat. Očekává se, že do roku 2030 by se globální modrá ekonomika mohla zdvojnásobit. Pro Evropu by to znamenalo 10,8 milionu pracovních míst a obrát převyšující 1 bilion EUR. Na všechny vody EU se budou do roku 2021 vztahovat územní plány námořních prostor zohledňující ekosystém.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Mezinárodní a regionální správa oceánů, změna chování, zapojení společnosti a participativní politika, data velkého objemu, pozorování Země, umělá inteligence, technologie pod vodní hladinou a nové technologie (např. molekulární věda), výzkum a inovace, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové financování a další formy inovativního financování, udržitelné financování, partnerství veřejného a soukromého sektoru, zelené veřejné zakázky, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), internet věcí, vzdělávání, digitalizace, oběhové nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, znečištění, nezodpovědný cestovní ruch, nadměrný rybolov, nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov, sociální nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU na mezinárodní úrovni: Celoatlantická aliance pro výzkum oceánů, založená v roce 2017, je formou spolupráce mezi EU, Brazílií a Jižní Afrikou, jejímž cílem je prohloubit vědecké poznatky o mořských ekosystémech a provázanosti s oceány, změnou klimatu a potravinami.

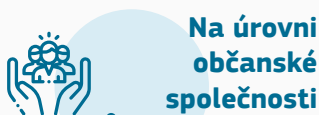
EU, její členské státy a partneři pracují na konkrétním souboru opatření, jehož prostřednictvím má být do roku 2020 vytvořeno zdravé a produktivní mořské prostředí pro Baltské moře, severovýchodní Atlantský oceán a Středozemní moře, a to na základě monitorování a hodnocení. Kromě toho EU podporuje doplňkové ambiciózní regionální iniciativy o jednotlivých tlacích, jako je např. závazek z roku 2017 snížit emise NOx z plavidel plujících v Baltském moři o 80 % za účelem řešení problému eutrofizace v regionu.

Na úrovni členských států: Francie nedávno určila nové chráněné mořské oblasti. Patří sem např. největší mořská lokalita sítě Natura 2000 nazvaná „Mers Celtiques – Talus du golfe de Gascogne“, která má rozlohu více než 62 320 km² a která poskytne ochranu pro útesová stanoviště a mobilní mořské druhy organismů, sviňuchu obecnou a delfína skákavého.

Projekt „Clean Archipelago“ představuje partnerství veřejného a soukromého sektoru zahrnující více zúčastněných stran pod vedením italského regionu Toskánsko ve spolupráci s italským ministerstvem pro životní prostředí, sdružením Unicoop Firenze a jinými sdruženími. Projekt byl zahájen v dubnu 2018 a spolupracuje v něm 10 plavidel poskytnutých sdružením pro spolupráci rybářů. Účelem projektu je zbavit moře odpadu. Cílem partnerství je poskytnout rybářům ekonomické pobídky, aby sbírali vylovené plasty a odnášeli je do sběrných míst v přístavech. Vylovené plasty budou poté recyklovány.

Projekt „Fish Forward“, vedený rakouskou pobočkou Světového fondu na ochranu přírody, sdružuje 17 partnerů, kteří spolupracují se spotřebiteli, podnikatelským sektorem a vládními institucemi s cílem podporovat sociálně spravedlivou produkci a spotřebu potravin z mořských zdrojů, která bude šetrná ke klimatu. To zajišťuje odpovědné řízení rybolovných zdrojů a sledovatelnost přispívající k udržitelnému využívání oceánů a mořských zdrojů.

Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Významného pokroku bylo dosaženo při posilování politických rámců a znalostní základny v rámci právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020. Po staletích ztrát a znehodnocování lesů se evropské lesy, které dnes pokrývají více než 40 % území EU, obnovují, avšak jejich stav z hlediska ochrany je třeba zlepšit. Přírodní zdroje nastavují ekologické limity našich socioekonomických systémů („meze naší planety“). Nedávná zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby jasně prokazuje přetrvávající a devastující účinky degradace půdy a úbytku biologické rozmanitosti na lidské společnosti. Přes dosažený pokrok zůstávají tlaky na evropský a globální přírodní kapitál v důsledku našich výrobních a spotřebních vzorců vysoké a pravděpodobně dále porostou. Překročení mezi naší planetou může narušit pokrok v oblasti životní úrovně nebo ho dokonce zvrátit. Na mezinárodní úrovni využívá EU k prosazování této agendy své vnější politiky. Aktivně propaguje mnohostranné environmentální dohody, vybízí ke změně klimatu v partnerských zemích, podporuje sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků a začleňuje otázky životního prostředí do všech opatření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Vzrostl počet **lokalit chráněných v rámci sítě Natura 2000**, jakož i počet ochranných opatření přijatých pro tyto lokality, která byla nyní oznámena pro téměř 70 % z nich (2018). V roce 2017 chránila EU více než 790 000 km² suchozemských stanovišť, která pokrývají 18,2 % půdní plochy v EU. Mezi členské státy s největším procentem chráněných oblastí patří Slovinsko (37,9 %), Chorvatsko (36,6 %) a Bulharsko (34,5 %).
- Ze zprávy EU o stavu přírody týkající se **zachování druhů a stanovišť** evropského zájmu vyplývá, že mnoho živočišných a rostlinných druhů nedosahuje příznivého stavu z hlediska ochrany. V celé EU bylo v roce 2012 pouze 23 % posuzovaných živočišných a rostlinných druhů a 16 % posuzovaných stanovišť v příznivém stavu, zatímco pouze 52 % druhů ptáků bylo v „bezpečném“ stavu. Přezkum strategie v oblasti **biologické rozmanitosti** do roku 2020 v polovině období obecně potvrdil, že pokračující úbytek biologické rozmanitosti a pokračující degradaci ekosystémových služeb v EU.
- V roce 2015 pokrývaly **lesy** 41,9 % celkové rozlohy EU. Podíl lesů EU na celkové rozloze se mezi roky 2009 a 2015 mírně zvýšil o 2,6 %.
- Zpráva o stavu životního prostředí z roku 2015 (Evropská agentura pro životní prostředí) zdůraznila špatný **stav půdy** v Evropě. Úsilí zaměřené na řešení a zmírnění eroze půdy vodou přineslo některé pozitivní výsledky: při začleňování potenciálního dopadu opatření společné zemědělské politiky na erozi půdy se odhadovaný počet oblastí, které jsou ohroženy silnou erozí půdy způsobenou vodou, v EU mezi roky 2000 a 2012 snížil o 14 %. Avšak přes úsilí omezit zakrývání půdy se přeměna půdy na uměle vytvořené plochy v EU během let zrychlovala, přičemž nárůst od roku 2012 do roku 2015 byl přibližně o 6 % vyšší než od roku 2009 do roku 2012. Navíc 45 % zemědělské plochy EU tvoří půda chudá na organické látky (to má vliv na úrodnost a biologickou rozmanitost půdy).

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 19 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 15 více než 70 bodů ze 100. 14 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Ze stávajících globálních a evropských posouzení vyplývá pokračující trend směrem ke ztrátě biologické rozmanitosti a znehodnocování půdy a ekosystémů s nepříznivými důsledky na ekosystémové služby (potraviny, voda, materiály, energie, atd.), což ohrožuje hospodářskou produkci a kvalitu života v Evropě. Úsilí vyvíjené v oblasti provádění právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody je třeba značně zvýšit, aby bylo zajištěno, že EU do roku 2030 podstatně zlepší stav ochrany druhů a stanovišť s významem pro EU chráněných podle směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť. Rychlost obnovy biologické rozmanitosti lesů musí rovněž být zvýšena. EU bude muset hrát zásadní úlohu na 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti, která se uskuteční na konci roku 2020 v čínském Pekingu a na níž má být přijat nový celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost po roce 2020 za účelem odvrácení úbytku celosvětové biologické rozmanitosti.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změna chování, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce (agroekologie, ekologické zemědělství), sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové financování a další formy inovativního financování, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zelené veřejné zakázky, širší využívání řešení vycházejících z přírody, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), vzdělávání, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a vývoj, oběhové nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, odolné společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý trh, udržitelný cestovní ruch.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, skepse vůči životnímu prostředí a související zvraty v politice, krátkodobost, odpor ke změně v systému výroby potravin, nízké veřejné a soukromé investice, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, sociální nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Na úrovni EU

EU v roce 2017 přijala akční plán pro přírodu, lidi a hospodářství. Cílem plánu je urychlit provádění právních předpisů EU a pokrok směrem k dosažení cíle EU do roku 2020, kterým je zastavit a zvrátit úbytek biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb, a lépe zohlednit socioekonomické cíle. Byl doplněn iniciativou, jejímž účelem je řešit úbytek populací opylovačů v EU a přispívat k celosvětovému úsilí o zachování zdrojů.

Na úrovni členských států

Francouzským zákonem týkajícím se obnovy biologické rozmanitosti, přírody a krajiny byla zřízena nová francouzská agentura pro biologickou rozmanitost. Plán pro biologickou rozmanitost ze dne 4. července 2018 zdůrazňuje důležitost společného řešení výzev v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti a obsahuje nové cíle týkající se nulového záboru půdy v čistém vyjádření, zelených městských oblastí, agroekologie a ochrany půdy, jakož i opatření týkající se plateb za environmentální služby, opylovačů a obnovy ekosystémů.

Na regionální/ místní úrovni

Německá spolková země Bádensko-Würtenbersko zvýšila financování v oblasti ochrany přírody během 10 let z 30 milionů EUR na 90 milionů EUR. Určení národních parků a obnova ekosystémů mají přínos pro zemědělce a hospodářství, včetně začínajících podniků vyrábějících balicí papír z rozmanitých travních porostů, a pro odvětví cestovního ruchu zaměřeného na přírodu.

Na úrovni podniků

59 rakouských zemědělců, organizace SPAR a WWF vytvořili silnou alianci v rámci projektu „Zdravá půda pro zdravé potraviny“. SPAR stimuluje udržitelné postupy hospodaření s půdou tím, že zaručuje prodej vyprodukované zeleniny a vyplácí zemědělcům bonus ve výši 30 EUR na tunu CO₂ uloženého v půdě. K monitorování účinnosti projektu se používají vzorky půdy.

Na úrovni občanské společnosti

Řecká ornitologické společnosti, WWF Řecko, Bulharská společnost pro ochranu ptactva a Královská společnost pro ochranu ptáků spojily své síly k zastavení úbytku populace supy mrchožravého na Balkáně. Svůj přeshraniční přístup rozšířily na další země na migrační trase tohoto druhu.

Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

EU je jedním z nejúspěšnějších mírových projektů na světě. Díky evropským smlouvám, z nichž první byla podepsána v roce 1957, zažívá EU 60 let míru, demokracie a solidarity. V roce 2012 byla EU udělena Nobelova cena míru za prosazování míru, usmíření, demokracie a lidských práv v Evropě. Prosazování a dodržování zásad právního státu a základních hodnot EU je jednou z hlavních priorit EU, a to jak interně, tak v jejích vnějších vztazích. V této souvislosti mají zásadní význam účinné systémy soudnictví. Zajišťují, že občané mohou plně požívat svých práv a podniky mají právní jistotu a příznivé podmínky pro investice na jednotném trhu. EU vybízí členské státy, aby zlepšily nezávislost, úroveň a účinnost svých systémů soudnictví, a to i prostřednictvím účinného monitorování v podobě evropského semestru a srovnávacího přehledu EU o soudnictví. Obecněji Komise zajišťuje dodržování zásad právního státu a ostatních základních hodnot EU pomocí všech nástrojů a prostředků, které má k dispozici. Jedním z problémů evropských společností je korupce, která oslabuje důvěru v demokratické instituce a zpochybňuje odpovědnost politického vedení. Komise má politický mandát ke sledování boje proti korupci a provádění souhrnné protikorupční politiky EU. Pokud jde o vnější úroveň, EU prostřednictvím své zahraniční a bezpečnostní politiky přispívá k mezinárodnímu míru a pomáhá partnerským zemím při řešení nestabilních situací, zřízení odpovědných a transparentních institucí, posílení participativního rozhodování a zajištění inkluzivního a důvěryhodného procesu voleb. Lidská práva, rovnost žen a mužů, začleňování a nediskriminace jsou ústředními prvky Evropského konsensu o rozvoji. K míru a stabilitě dále přispívá prostřednictvím svých politik rozšíření a sousedství. EU zejména aktivně poskytuje podporu a pomoc kandidátským zemím EU při zajištění právního státu, v oblasti reformy soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, bezpečnosti, základních práv a demokratických institucí.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Vnímání trestné činnosti, násilí nebo vandalismu** se zlepšilo. V roce 2016 pocíťovalo tyto problémy 13,0 % evropské populace, což bylo o 2,9 procentního bodu méně než v roce 2007.
- Ze srovnávacího přehledu EU o soudnictví z roku 2018 vyplývá, že **účinnost soudnictví** se v členských státech oproti roku 2010 zvýšila nebo ve většině členských států až na několik málo výjimek zůstala stabilní. Občanskoprávní a obchodní řízení však v několika členských státech stále trvají velmi dlouho.
- Výdaje **vládních institucí EU na soudy** vzrostly v období 2007–2016 o více než 11 % a v roce 2016 dosáhly o něco více než 50 miliard EUR. Tato míra růstu byla mírně nižší než míra růstu HDP.
- V roce 2018 vyhodnotilo **nezávislost soudů a soudců ve své zemi** jako velmi dobrou nebo poměrně dobrou 56 % obyvatel EU, což oproti roku 2016 představuje zvýšení o čtyři procentní body.
- Podle ukazatelů vnímání **korupce** zveřejňovaných organizací Transparency International i nadále patřily členské státy EU v roce 2017 v celosvětovém měřítku mezi země s nejnižší mírou korupce a v celosvětovém žebříčku 20 zemí s nejnižší korupcí tvořily polovinu zemí.
- Stav **právního státu** v některých členských státech vyvolává obavy, které jsou řešeny prostřednictvím řady opatření na úrovni EU.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 19 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 16 více než 70 bodů ze 100. Devět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU dále pokračuje v mírové cestě. Prostřednictvím svých politik rozšíření a sousedství dále přispívá k míru a stabilitě. EU aktivně poskytuje podporu a pomoc kandidátským zemím EU při zajištění právního státu, v oblasti reformy soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, bezpečnosti, základních práv a demokratických institucí. Zahraníční vztahy a rozvojová politika EU rovněž přispívají k míru i v jiných částech světa. EU ve svých členských státech nadále prosazuje a dodržuje zásady právního státu. Je třeba udělat více pro zlepšení účinnosti, kvality a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví v některých členských státech. Na mezinárodní úrovni se v řadě zemí objevuje tendence k autoritářským systémům vlády. Jak ve vnitřních, tak ve vnějších vztazích zůstane proto jednou z hlavních priorit EU prosazování demokracie, lidských práv a právního státu. EU bude nadále pracovat na zlepšení přístupu ke spravedlnosti, zlepšení boje proti podvodům a trestné činnosti a řešení vznikajících bezpečnostních hrozeb prostřednictvím dalšího rozšiřování spolupráce a výměny informací mezi policií a donucovacími orgány členských států EU a bude podporovat mezinárodní spolupráci v této oblasti.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Kulturní hodnoty v souladu s respektováním základních práv, zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a vývoj, odolné infrastruktury a společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, rozvojová pomoc.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, změna klimatu a zhoršování životního prostředí, migrace a násilné vysídlení, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, nedostatečná mezinárodní spolupráce, problémy v oblasti právního státu, populismus, společenské nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Pravidla EU týkající se konfliktních minerálů z roku 2017 stanoví povinnosti náležitě péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu, wolframu a zlata s cílem zajistit, že jsou získávány odpovědně bez přímého či nepřímého financování ozbrojených konfliktů nebo že nevedou k porušování lidských práv v oblastech postížených konfliktem a vysoce rizikových oblastech.

V roce 2017 byl zřízen Úřad evropského veřejného žalobce jakožto úřad nezávislého evropského veřejného žalobce s pravomocí vyšetřovat a stíhat trestné činy ohrožující finanční zájmy EU. Po tříleté fázi budování se předpokládá, že Úřad evropského veřejného žalobce zahájí činnost do konce roku 2020. Tím se rozhodujícím způsobemlepší boj proti podvodům, korupci a jiné trestné činnosti ohrožující rozpočet EU.

Francouzský zákon o povinnostech v oblasti obezřetnosti z roku 2017 zavádí odpovědnost podniků za provádění opatření, která zajistí, že jejich dceřiné společnosti, dodavatelé a subdodavatelé po celém světě dodržují dobré sociální, environmentální a etické postupy. Účelem zákona je zvýšit povědomí podniků o jejich roli při předcházení tragédiím ve Francii a v zahraničí a zajistit, aby oběti dostaly odškodné za škodu způsobenou porušením nové povinnosti podniků provádět plány obezřetnosti. Vztahuje se na podniky s více než 5 000 zaměstnanci, které mají ústředí ve Francii, nebo na podniky s více než 10 000 zaměstnanci s ústředím v zahraničí.

V roce 2011 patřila dánská společnost přepravující kontejnery Maersk Line mezi zakladatele námořní protikorupční sítě. Toto partnerství napříč odvětvími sestává ze společností vlastních plavidla, vlastníků nákladu a poskytovatelů služeb a spolupracuje s klíčovými zúčastněnými stranami, včetně vlád a mezinárodních organizací, za účelem určení a zmírnění příčin korupce v námořním odvětví.

Na Slovensku vláda podporuje zapojení občanské společnosti a nevládních organizací do tvorby a provádění veřejných politik v různých oblastech, včetně jejich kontroly. V oblasti politiky životního prostředí byla vytvořena „zelená tripartita“, která předkládá návrhy a připomínky nevládních aktérů v procesu tvorby politik a jejich provádění.

Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cíle udržitelného rozvoje představují průřezový rozměr v provádění globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU, která stanoví vizi koordinovaného zapojení EU ve světě. Evropský konsensus o rozvoji poskytuje EU a členským státům rámec pro společný přístup k rozvojové politice založený na cílech udržitelného rozvoje. Na základě zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje EU usiluje o maximalizaci soudržnosti a vytvoření synergií mezi různými politikami na podporu partnerských zemí při dosahování cílů udržitelného rozvoje. EU je dnes největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci na světě. Za poslední desetiletí došlo k posunu v rovnováze rolí, od vztahu dárce a příjemce k rovnoprávnějšímu partnerství. Politika rozšíření EU a revidovaná evropská politika sousedství se soustředí na politické a ekonomické základy, včetně právního státu, lidských práv, demokracie a udržitelného hospodářského růstu a rozvoje, což je plně v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Humanitární činnost EU zahrnuje úzkou partnerskou spolupráci s velkým počtem humanitárních a rozvojových organizací OSN a mezinárodních organizací občanské společnosti v zájmu zajištění lidské důstojnosti. Obchodní a investiční politika EU založená na hodnotách, jak je vymezena ve strategii Obchod pro všechny, mapuje cíle udržitelného rozvoje a začleňuje provádění udržitelného rozvoje do všech svých rozměrů. EU nadále neochvějně podporuje všeobecný, standardizovaný, otevřený, nediskriminační a spravedlivý multilaterální obchodní systém pod dohledem Světové obchodní organizace (WTO) a aktivně pracuje na zachování a posílení WTO ve všech jejích funkcích. EU rovněž úzce spolupracuje s ostatními mezinárodními organizacemi, jako je např. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR), Mezinárodní organizace práce (ILO) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), za účelem podpory lidských práv, sociální odpovědnosti podniků a odpovědného chování podniků, jakož i sociálních a environmentálních cílů ve své obchodní politice. EU aktivně podporuje provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle udržitelného rozvoje v rámci skupiny G20. EU posiluje své vlastní fiskální a hospodářské řízení prostřednictvím evropského semestru pro koordinaci politik, a přispívá tak ke globální makroekonomické stabilitě. Prostřednictvím programu zlepšování právní úpravy Komise přispívá k silnější soudržnosti politik.

HLAVNÍ TENDENCE

- EU je **největším světovým poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci**. V roce 2017 poskytla 75,7 miliardy EUR. Navíc poměr celkové oficiální rozvojové pomoci EU k hrubému národnímu důchodu (HND) v roce 2017 představoval 0,5 %, což je výrazně více než u většiny ostatních dárců ze zemí OECD, jako je Kanada, Japonsko nebo Spojené státy americké. Švédsko, Dánsko, Lucembursko a Spojené království dosáhly cíle vyčlenit 0,7 % svého hrubého národního důchodu (HND) na oficiální rozvojovou pomoc (2017).
- Zintenzivnily se **obchodní vztahy s rozvojovými zeměmi**. Vývoz může vést k vytvoření pracovních míst v členských státech a umožnit rozvojovým zemím získat zahraniční měnu, kterou mohou použít k dovozu ostatního potřebného zboží. Dovoz EU z rozvojových zemí vzrostl od roku 2002 do roku 2017 více než dvakrát.
- **Podíl dovozu EU z nejméně rozvinutých zemí** mezi roky 2002 a 2017 vzrostl. Avšak téměř 50 nejméně rozvinutých zemí se celkem na veškerém dovozu do EU v roce 2017 podílelo pouze 2,0 %. Za posledních několik let EU posílila svoji roli hlavního vývozního trhu pro nejméně rozvinuté země: její podíl na celosvětovém vývozu zboží z nejméně rozvinutých zemí zvýšil z 20,5 % v roce 2012 na téměř 25 % v roce 2017.

2016, přičemž za EU následují Čína (21 %) a Spojené království (8,2 %).

- Pomoc rozvojovým zemím při stimulaci jejich **domácích zdrojů** má zásadní význam. Přístup EU k rozpočtové podpoře v partnerských zemích byl upraven tak, aby lépe podporoval cíle udržitelného rozvoje, zvyšoval zaměření na výsledek politik zemí a podporoval budování kapacit, a to prostřednictvím podpory lepší správy věcí veřejných a veřejných financí, včetně antikorupčních opatření.
- **Přesunutí daňové zátěže** z oblasti práce na životní prostředí může podpořit pracovní místa, snížit nerovnosti a omezit tlaky na životní prostředí. Podíl environmentálních daní na celkových daňových příjmech EU zůstal téměř beze změny (6,8 % v roce 2002 a 6,1 % v roce 2017)

UMÍSTĚNĚ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje šest členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 17 více než 70 bodů ze 100. Tři členské státy EU patří 20 nejlepších zeměmi na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Výzvy, jimž Evropa a svět čelí, budou komplexnější, vzájemně propojené a globálnější než kdykoli dříve. Nezbytnou podmínkou bude globální partnerství v oblasti vymýcení chudoby a všech ostatních cílů udržitelného rozvoje. Na mezinárodní úrovni bude proto EU nadále prosazovat zachování a posílení multilaterálního mezinárodního pořádku založeného na pravidlech, kde je ústředním aktérem Organizace spojených národů. To je nezbytnou podmínkou k zajištění prostředků provádění. EU bude nadále používat svoji obchodní politiku založenou na hodnotách za účelem podpory udržitelného rozvoje, včetně sociální odpovědnosti podniků / odpovědného chování podniků, a bude nadále silně podporovat Světovou obchodní organizaci. EU a její členské státy například za účelem zlepšení výsledků pomocí co nejučinnější dělby práce využijí společné programování a společné provádění jakožto účinné prostředky pro realizaci partnerství pro rozvojovou spolupráci. To znamená, že společně definují, který dárcem by měl pracovat v kterém odvětví. Orgány EU a členské státy navíc zintenzívní své úsilí o provedení akčního programu z Addis Abeby, který je globálním rámcem pro financování Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a který podtrhuje roli vědy, technologií a inovací. Horizont Evropa, příští program v oblasti výzkumu a inovací EU (2021–2027), vyzdvihuje ústřední roli mezinárodní vědecké spolupráce při dosahování cílů udržitelného rozvoje. EU má dobrou pozici, pokud jde o většinu financování rozvojových závazků do roku 2030. V rámci EU bude rovněž podporováno partnerství pro udržitelný rozvoj.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, zdokonalení tvorby právních předpisů, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence, nové technologie, výzkum a inovace, účinný přenos technologií a sdílení znalostí, pozorování Země, vzdělávání, dobrovolnictví, skupinové financování a další formy inovativního financování, udržitelné financování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, rozvojová pomoc.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, hospodářský protekcionismus, nedostatečná mezinárodní spolupráce, oslabování stávajících multilaterálních institucí.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU se společně s ostatními partnery skupiny G20 a mezinárodními organizacemi podílí na dohodě s Afrikou, kterou iniciovala G20, jejímž cílem je v zúčastněných afrických zemích stimulovat investice. EU rovněž podpoří třístrannou spolupráci, což jsou jižní partnerství mezi dvěma nebo více rozvojovými zeměmi podporovaná vyspělou zemí nebo multilaterální organizací, jakožto důležitý nástroj k oslovení rozvojových zemí a jiných zúčastněných stran.

Evropský plán vnějších investic a jeho Evropský fond pro udržitelný rozvoj předložily rozpočet EU jako záruku k uvolnění a stimulaci investic v Africe a jejím sousedství. Zaměřují se na zranitelné země stíhané konflikty a násilím, vnitrozemské a nejméně rozvinuté země, které pomoc potřebují nejvíce. Cílem je uvolnit soukromé investice a do roku 2020 mobilizovat dodatečné investice ve výši 44 miliard EUR.

Iniciativa „The Finland We Want by 2050 – Society’s Commitment to Sustainable Development (Finsko jaké si přejeme do roku 2050 – závazek společnosti k udržitelnému rozvoji)“ představuje inovativní způsob, jak do provádění cílů udržitelného rozvoje zapojit celou společnost. Za účelem dosažení jejich osmi cílů směrem k naplnění vize pro rok 2050 jsou vytvářeny provozní závazky se správními odvětvími a dalšími společenskými aktéry, jako jsou např. podniky, obce, organizace, vzdělávací instituce a místní provozovatelé. Závazky musí být nové a měřitelné.

Lotyšské místní vlády a nevládní organizace se aktivně účastní projektu rozvojové spolupráce se zeměmi Východního partnerství a středoasijskými zeměmi – Moldavskem, Gruzíí, Ukrajinou, Kyrgyzstánem a další. Lotyšské sdružení místních a regionálních vlád poskytlo partnerským zemím dlouhodobou odbornou podporu v oblasti plánování rozpočtu, vládního vyjednávání, zapojení občanů do rozhodování a podpory podnikání.

Unilever, nadnárodní společnost zabývající se výrobou spotřebního zboží, byla silným zastáncem cílů udržitelného rozvoje již od přijetí Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a generální ředitel společnosti je členem skupiny generálního tajemníka OSN podporující globální cíle. Unilever se v roce 2016 podílel na založení Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj, jejíž činnost vyvrcholila vydáním zprávy „Better Business Better World (Lepší podnikání lepší svět)“ a jež uváděla hospodářské důvody pro opatření v oblasti cílů udržitelného rozvoje.

Cílem italské Aliance pro udržitelný rozvoj je zvýšit informovanost italské společnosti, hospodářských subjektů a institucí o významu Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a mobilizovat je v této oblasti. Sdružuje více než 180 nejdůležitějších institucí a sítí občanské společnosti, jakož i univerzity a podniky.

